

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Katedra slavistiky

Cestovní ruch ve Skandinávii

Bakalářská práce

Autor: Kateřina Nepilá

Studijní program: B7310 Filologie

Studijní obor: Cizí jazyk pro cestovní ruch – anglický jazyk

Cizí jazyk pro cestovní ruch – německý jazyk

Vedoucí práce: Ing. Daniela Mikšovská Mandřáková

Zadání bakalářské práce

Autor:	Kateřina Nepilá
Studium:	P131312
Studijní program:	B7310 Filologie
Studijní obor:	Cizí jazyky pro cestovní ruch - anglický jazyk, Cizí jazyky pro cestovní ruch - německý jazyk
Název bakalářské práce:	Cestovní ruch ve Skandinávii
Název bakalářské práce AJ:	Tourism in Scandinavia

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato práce se zabývá cestovním ruchem ve Skandinávii (Švédsko, Norsko, Dánsko). Cílem této práce je představit Skandinávii jako turisticky atraktivní destinaci cestovního ruchu. Budou zmíněny také předpoklady k cestovnímu ruchu, kultura a tradice této destinace. Praktickou částí bude dotazník zkoumající názory a zkušenosti s turistickým ruchem ve Skandinávii.

KOSTRZEWA, Achim a Renate KOSTRZEWA. Skandinávie: Norsko, Švédsko, severní Finsko : cestování a kultura : poznávání zvířat a rostlin. 1. vyd. Praha: Baset, 2003, 279 s. ISBN 80-86223-45-0. ALMOSLECHNER, P. Skandinávie: Norsko, Švédsko, Finsko. 1. české vyd. Ostfildern: Verlag Karl Baedeker, 2009, 630 s. ISBN 978-3-8297-6651-7.

Garantující pracoviště:	Katedra slavistiky, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	Ing. Daniela Mikšovská Mandáková
Oponent:	PhDr. Jindřich Kesner, CSc.
Datum zadání závěrečné práce:	22.8.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 16. května 2016

.....

Podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Daniele Mikšovské Maďákové za obětavý přístup, cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce. Dále děkuji všem respondentům za ochotné vyplnění dotazníků.

Anotace

NEPILÁ, Kateřina. *Cestovní ruch ve Skandinávii*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2016. 66 s. Bakalářská práce

V předložené bakalářské práci se autorka zaměřila na cestovní ruch ve Skandinávii (Dánsko, Norsko a Švédsko). Cílem této bakalářské práce bylo osvětlit pojem Skandinávie a představit tuto oblast cestovního ruchu jako velmi turisticky atraktivní. V rámci toho, byla zmíněna skandinávská kultura a původní obyvatelé, kteří jsou důležitou součástí místní kultury. Dále byly zmíněny možnosti dopravy a nabídka ubytovacích služeb. V neposlední řadě byla představena nejen hlavní města a jejich památky, ale také zajímavé turistické cíle všech tří skandinávských zemí. V závěru práce autorka pomocí internetového dotazníku zhodnotila skladbu turistů cestujících do Skandinávie a služby jimi využívané.

Klíčová slova: Cestovní ruch, Skandinávie, Dánsko, Norsko, Švédsko

Annotation

NEPILÁ, Kateřina. *Tourism in Scandinavia*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2016. 66 pp. Bachelor Degree Thesis

In the presented bachelor degree thesis the author focused on tourism in Scandinavia (Denmark, Norway and Sweden). The aim of the thesis was to explain the term Scandinavia and present this tourism region as tourist very attractive region. The Scandinavian culture and indigenous people who are very important part of the local culture were mentioned within the framework of this thesis. Furthermore the transport and accommodation possibilities were mentioned. Last but not least, not only the capital cities and their sights but also interesting tourist destinations of all three Scandinavian countries were introduced. In the end of this thesis the author evaluated by using interne questionnaire the composition of tourists who has travelled to Scandinavia and services they have used.

Key words: Tourism, Scandinavia, Denmark, Norway, Sweden

Obsah

Úvod.....	9
1. Skandinávie – charakteristika států.....	11
1.1. Dánsko	12
1.2. Norsko.....	13
1.3. Švédsko.....	15
2. Kultura	17
2.1. Dánsko	18
2.2. Norsko.....	19
2.3. Švédsko.....	20
2.4. Sámové.....	21
3. Realizační předpoklady pro cestovní ruch ve Skandinávii	23
3.1 Dopravní služby	23
3.1.1. Dánsko	23
3.1.2. Norsko.....	25
3.1.3. Švédsko.....	29
3.2. Ubytovací a stravovací služby	31
3.2.1. Dánsko	31
3.2.2. Norsko.....	32
3.2.3. Švédsko.....	34
4. Současné podmínky pro cestovní ruch ve Skandinávii	35
5. Turisticky zajímavé destinace.....	37
5.1. Dánsko	37
5.1.1. Kodaň.....	37
5.1.2. Odense	40
5.1.3. Aarhus.....	40
5.1.4. Jelling.....	41
5.1.5. Kronborg.....	41
5.2. Norsko.....	42
5.2.1. Oslo.....	42
5.2.2. Geirangerfjord.....	44
5.2.3. Stavanger	46

5.2.4. Tromsø	46
5.2.5. Nordkapp	47
5.3. Švédsko	47
5.3.1. Stockholm	47
5.3.2. Gotland.....	50
5.3.3. Göteborg	50
5.3.4. Jezera Vänern a Vättern	51
5.3.5. Kiruna	52
6. Výzkum.....	52
6.1. Použitá metoda výzkumu	53
6. 2. Zkoumaný soubor	53
6.3. Výsledky výzkumu	53
Závěr	57
Seznam použité literatury	59
Seznam obrázků a grafů.....	63
Příloha č. 1 - dotazník	64

Úvod

Když se řekne pojem Skandinávie, první, co si mnoho lidí vybaví, je sever, velká zima a velké množství sněhu. Není to tedy místo pro svou vysněnou dovolenou. I když teploty v zimním období klesají hluboko pod bod mrazu, v letním období jsou klimatické podmínky velmi podobné těm v České republice. Určitě tedy není zima to jediné, co může Skandinávie nabídnout. Můžeme zde totiž najít přenádhernou a v mnoha částech nedotčenou přírodu, vidět výjimečné přírodní úkazy a prohlédnout si historická města, kterých se ve Skandinávii nachází nespočet. Ačkoliv státy Skandinávie (Dánsko, Norsko a Švédsko) jsou státy nezávislými a mají každý jinou kulturu, tradice nebo jazyk, v oblasti cestovního ruchu jsou považovány za jeden celek

Důvodem, proč jsem si vybrala „Cestovní ruch ve Skandinávii“, je především několik návštěv Skandinávie, které jsem v minulosti podnikla. Již při první návštěvě mě Skandinávie uchvátila nejen svou přírodou, ale také kulturou a mentalitou, která se od té české v mnoha ohledech liší.

Cílem této bakalářské práce je představit Skandinávii jako velmi atraktivní destinaci cestovního ruchu, která není častým cílem turistů, ale má mnoho k nabídnutí. Nejedná se zde jen o přírodu a města, ale také o kulturu, která je zde specifická, tradice a jiný pohled na svět okolo nás, než jak je vnímán u nás v České republice.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou část a část praktickou. Teoretické část, k jejímuž vytvoření bylo použito odborné literatury a internetových zdrojů především ze Skandinávie, vysvětluje pojem Skandinávie a charakterizuje státy, které se pod tímto pojmem ukrývají, tedy Dánsko, Norsko a Švédsko. Dále popisuje tamní kulturu a jazyk. Součástí teoretické části je také uvedení realizačních podmínek cestovního ruchu. Jedná se o dopravní, ubytovací a stravovací služby. V neposlední řadě jsou uvedeny zajímavé a často navštěvované turistické cíle všech tří zemí.

Poslední kapitola, kterou tvoří praktická část dané bakalářské práce, je vyhodnocením výzkumu, který byl proveden za pomoci anonymního internetového

dotazníku. Dotazník mimo jiné zjišťoval organizaci cesty do Skandinávie a její délku a také služby, které byly v průběhu cesty využívány. V neposlední řadě také zkoumal navštívená místa a případnou znalost skandinávského jazyka.

1. Skandinávie – charakteristika států

Pojem Skandinávie je velmi často mylně zaměňován za pojem Severské státy (Nordické státy), který v anglickém jazyce zní *Nordic* a ve skandinávských jazycích *Norden*.

Podle Halla byl pojem Skandinávie poprvé použit v 16. století a označoval státy, které ležely na Skandinávském poloostrově – Dánsko, Norsko a Švédsko. Ačkoliv Dánsko ztratilo své území na poloostrově již v roce 1658 a Finsko bylo součástí Švédska do roku 1809, význam pojmu se nezměnil. Grónsko, i když patří Dánsku, není považován za Skandinávské území.¹

Co se týče lingvistiky, skandinávské jazyky (dánština, norština a švédština) patří mezi severogermánské jazyky (Indoevropská jazyková rodina) na rozdíl od finštiny, která společně se sámštinou (jazykem původních obyvatel) patří mezi ugrofinské jazyky (Uralská jazyková rodina).

Obrázek č. 1: Mapa Skandinávie²

¹ HALL, Colin Michael a MÜLLER, Dieter K. a SAARINEN, Jarkko. *Nordic Tourism: Issues and*

² Encyclopædia Britannica, 2016 [online]. *Scandinavia*.

1.1. Dánsko

Dánsko (dánsky *Danmark*) je nejmenší a nejjihnější zemí ve Skandinávii. Nenachází se však na Skandinávském poloostrově, ale rozkládá se na Jutském poloostrově a 406 přilehlých ostrovech, z nichž necelých 100 ostrovů je neobydlených. Nejvýznamnější ostrovy Dánska jsou ostrovy Fyn, Sjælland, na jehož severovýchodním pobřeží se nachází hlavní město Kodaň, a Bornholm. Dánsku patří také Grónsko a Faerské ostrovy. Jedná se o autonomní území a společně s Dánskem tvoří Dánské království (dánsky *Kongeriget Danmark* nebo *Danmarks Rige*).

Dánsko je na západě omýváno Severním mořem, na východě Batským mořem a na jihu sousedí s Německem, s kterým má jedinou přírodní hranici. Dánsko je ještě spojeno se Švédskem mostem dlouhým 7,5 km, který se tyčí nad Öresundskou úžinou. Pobřeží celého Dánska je dlouhé 7 314 km. Na rozloze 43 094 km² žije necelých 5,7 milionů obyvatel, z nichž více jak 85 % tvoří rodilí Dánové. Na jihu Jutského poloostrova tvoří okolo 20 tis. obyvatel německou menšinu. Většina obyvatel, přesněji okolo 87 %, žijí v městských oblastech. Dánové, jako ostatní obyvatelé Skandinávie, jsou protestanté, a to přesněji 90 % obyvatel. Ostatní zastoupená náboženství jsou křesťanství, islám³

Dánsko je nížinatou zemí s mnoha farmami, bažinami a slatinami. Nejvyšším přírodním vrcholem Dánska je Møllehøj, který měří pouhých 170 metrů a nachází se v západním Jutska. Díky teplému Golfskému proudu, je v Dánsku, i přes jeho polohu, mírné klima. Průměrné teploty se v zimě pohybují kolem 1,6 °C a v létě kolem 15,5 °C.

Historické a jazykové kořeny Dánů jsou připisovány kmenu Dánů, který kolem roku 500 n. l. přesídlil ze Švédska na Jutský poloostrov. Dánská monarchie, nejstarší monarchie na Evropském kontinentu, vznikla na počátku 10. století za vlády Gorma Starého, který ukončil dobývání Dánska. V roce 1397 byla královnou Margaretou I. Dánskou založena unie Dánska, Norska a Švédska. Po vystoupení Švédska na počátku 16. století z unie, následovaly v několika dalších stoletích k bojům i válkám mezi Dánskem a Švédskem. Největší rozkvět zaznamenalo Dánsko na počátku 17. století. Norsko patřilo Dánsku až do roku 1814. Během 1. světové války si Dánsko

³ Danmarks statistik, 2016 [online]. *Find statistik*. Folketal.

udrželo svou neutralitu, kterou prohlásilo i na počátku 2. světové války. Nakonec se ale muselo podřídit Německu. Po 2. světové válce se roku 1949 Dánsko připojilo do NATO a posléze také v roce 1973 k Evropskému společenství (dnešní EU).⁴

1.2. Norsko

Norsko (norsky *Norge*), jehož oficiální název zní Norské království (norsky *Kongeriket Norge*) je stát ležící na západní části Skandinávského poloostrova. Jedná se úzkou dlouhou zemi, protože od nejjihnějšího cípu mysu Lindesnes až k nejsevernějšímu cípu Severního mysu, také známého jako Nordkapp, měří vzdušnou čarou 2 000 km. Kromě kontinentální části je součástí Norska také pevninské ostrovy Lofoty (*Lofoten*), Vesterály (*Vesterålen*), arktické souostroví Špicberky (*Svalbard*), ostrov Jan Mayen, Medvědí ostrov (*Bjørnøya*), Bouventův ostrov (*Bouvetøya*) v jižním Atlantiku, teritorium Země královny Maud (*Dronning Maud Land*) v Antarktidě a ostrov Petra I nacházející se v jižním Pacifiku. Sousedícími zeměmi jsou Švédsko na východě, Finsko a Rusko na severovýchodě a omýváno je Severním mořem na jihu, Norským mořem na západě a Barentsovo moře na severu.

Země je konstituční monarchií s parlamentní demokracií. Vládnoucím králem, který má již jen reprezentativní funkci je od roku 1991 král Harald V. Jeho zástupcem v období nepřítomnosti nebo nemoci je jeho syn a budoucí nástupce princ Haakon.

Celá země je velmi hornatá. Od severu k jihu se táhne Skandinávské pohoří, které je na některých částech pokryto ledovci, které patří k největším v Evropě. Zde se také nachází nejvyšší bod Norska hora Galdhøpiggen (2469 m. n. m.). Častým a charakteristickým úkazem norské krajiny jsou hluboké rokle a vodopády s peřejemi, které také patří na nejvyšší v Evropě. Nejznámější jsou ovšem fjordy, které jsou společně s mnoha jezery pozůstatkem doby ledové. Voda z roztátých ledovců zaplavila údolí a vznikly tak scenerie patřící turisticky nejvyhledávanějším. Za nejkrásnější se považují Geirangenfjord, Sognefjord a Nordfjord. Díky fjordům je pobřeží velmi členité a jeho délka je přibližně 21 000 kilometrů. Zajímavostí také je, že přibližně 1/3 země leží za polárním kruhem. V této oblasti je minimálně jednou za

⁴ STONE, Andrew aj. *Dánsko*. Praha: Svojtka & Co, 2008. 364 s. Lonely Planet.

rok den, kdy slunce nezapadá a den, kdy slunce nevyjde. Zde jsou také nejlepší podmínky pro pozorování polární záře (*aurora borealis*).⁵

Na rozloze Norska, která činí 385 199 km² (pevninské Norsko 323 802 km²) žije v současnosti přibližně jen 5,2 mil. obyvatel. To znamená, že hustota zalidnění je jen 14,5 obyv./km², což je jedno z nejmenších čísel na světě. Norové tvoří 90 % populace státu. Polská menšina obyvatelstva je největší v Norsku. Dále následují menšiny Švédů, Syřanů a Litevců. V oblastech za polárním kruhem (oblast Laponska) žije 55 000 Sámů (původních obyvatel). V Norsku je většina obyvatel, jako je tomu také v Dánsku a Švédsku, víry evangelicko-protestantské a to přesněji 89 %. Dále následuje křesťanství (6 %), islám (3 %) a další.⁶

Klima v Norsku díky své poloze a rozloze velmi rozmanité. Deštivé počasí, které je pro tuto zeměpisnou šířku tak typické, není zde v Norsku tak časté. Jendou příčinou je Gofský proud, díky kterému je klima v Norsku přívětivější než v oblastech se stejnou zeměpisnou šířkou jako je například Grónsko a Aljaška. Norské pobřeží díky tomuto proudu po celý rok nezamrzá. Průměrně nejtepleji je na jižním a jihozápadním pobřeží, kde se průměrná roční teplota pohybuje kolem 7,7 °C. Naopak nechladnějšími oblastmi je samozřejmě Skandinávské pohoří a také nížina Finnmark nacházející se na severu Norska, kde se průměrná roční teplota pohybuje kolem 3,1 °C.

Po ústupu ledovců na konci doby ledové, tedy před 100 000 lety přišli do oblasti dnešního Norska první osídlenci, kteří pronásledovali migrující stáda sobů. V období Vikingů mělo za celou svou existenci Norsko největší vliv na historii. Po éře prosperity a růstu zasáhla Norsko ve 14. století morová rána, které usmrtila skoro dvě třetiny jeho obyvatelstva. Po 400 letech v unii s Dánskem (vznik 1380) a po postoupení Švédsku, byla 17. května 1814 přijata vlastní konstituce. Následovaly však švédské invaze a Norsko bylo přinuceno uznat švédského krále. v roce 1905 došlo k oddělení země od Švédska a Norové se v referendu rozhodli pro monarchii. Vznikl však problém, kdy Norsko nemělo vlastní královskou rodinu, a tak zvolil

⁵ KOSTRZEWA, Achim a KOSTRYEWA, Renate. *Skandinávie: Norsko, Švédsko, severní Finsko*. Praha: Baset, 2002. 279 s.

⁶ Statistisk sentralbyrå, 2016 [online]. *Befolkning*. Folkemengde og befolkningsendringar, 1. kvartal 2016.

parlament panovníkem dánského prince Karla Dánského (přijal titul Håkon VII.). Během první války bylo Norsko neutrální, což chtělo Norsko obnovit i při druhé světové válce. Již v dubnu roku 1940 bylo napadeno nacisty a po několika měsících jim podlehl. Král Håkon se přesunul do Anglie, kde sestavil exilovou vládu, a do Norska se vrátil až v červnu roku 1945. Po válce se v roce 1960 Norsko připojilo do Evropské společnosti volného obchodu (EFTA), ale do Evropské unie dosud nevstoupilo. Bylo tak rozhodnuto při již 2 referendech, které se konaly v 1972 a 1994.⁷

1.3. Švédsko

Švédsko (*Sverige*), oficiálně Švédské království (*Konungariket Sverige*) je největším státem Skandinávského poloostrova a třetí největší zemí Evropské unie. Jedná se o konstituční monarchii v čele s králem Carlem XVI. Gustafem. Země je dlouhá a její maximální délka od jihu k severu činí 1574 km. Sousedními státy jsou na západě s Norskem, na Východě s Finskem, s Dánskem je spojena unikátním mostem přes průliv Öresund. Východ země je omýván Baltským mořem a na severovýchodě Botnickým zálivem. Švédsku patří ostrovy Gotland a Öland v Baltském moři jihovýchodně od Švédska, poté ostrůvky, na pobřeží hlavního města Stockholmu a také ostatní ostrovy po celé délce švédského pobřeží.

Švédsko je rozděleno na 3 části, které se nazývají Norrland, Svealand a Götaland. Nejsevernější částí je Norrland, který tvoří asi tři pětiny celé země. Norrland je díky Skandinávskému pohoří, které tvoří přírodní hranici s Norskem, velmi hornaté a tyčí se zde i nejvyšší hora Švédska Kebnekaise (2106 m. n. m.). Část Norrlandu leží za polárním kruhem, kde je možno pozorovat polární záři (*aurora borealis*) a alespoň jednou za rok nevyjde a naopak jednou slunce nezapadne. Střední část nazývaná Svealand je oblast se zvládnými hřebeny ledovcového původu. Tato oblast je známá především mnoha svými jezery, kterých se tu nachází více jak 90 000. Nejznámějšími jsou Mälaren a částečně zasahující Vänern. Nejjižnější částí je Götaland. Velkou část tvoří rovina Skåne a je využívána hlavně zemědělsky. Zde

⁷ HAM, Anthony a RODDIS, Miles. *Norsko*. Praha: Svojtka & Co, 2006. 450 s. Lonely Planet.

se nachází část největšího jezera Vänern a druhé největší jezero Vättern. Oblasti Svealandu a hlavně Norrlandu jsou bohatě zalesněny.⁸

S rozlohou 449 964 km² se Švédsko řadí mezi největší státy Evropy. Švédsko je s více jak 9,8 mil. obyvatel nejlidnatější zemí Skandinávie. Ve Švédsku jsou dvě velké menšiny obyvatel a to Sámové, kterých žije na švédském území kolem 20 000 a Fini, kterých zde žije asi 30 000. Urbanizace je ve Švédsku poměrně vysoká a to 86 %. Osídlení je hlavně v okolí hlavního města Stockholmu a poté na pobřeží, kde se nacházejí velká města jako Göteborg, Malmö, Umeå. Podle studií *Global Gender Gap*⁹ je rovnost mezi muži a ženami ve Švédsku jedna z největších na světě a to již po mnoho let. Nejrozšířenějším náboženstvím je protestantské, hlavně Švédská církev, ke které se hlásí 69 % obyvatel. Kromě protestantství se Švédové hlásí k islámu, katolicismu, syrskému ortodoxnímu náboženství a judaismu.¹⁰

Velké množství a rozmanitost hrobů, opevnění a shromaždišť, maleb na skále je možno nalézt po celém Švédsku, hlavně na ostrovech Öland a Götland a v oblasti jezera Mälaren. Písemné památky se ovšem dochovaly až z období pozdního středověku. Vznik švédského státu započal již kolem 11. století, kdy byl křesťan Olof Skötkonung díky přemožení Gótů povýšen na krále. Poté bylo roku 1164 v městě Uppsala založeno první arcibiskupství ve Švédsku a v roce 1477 následovalo založení první univerzity ve Skandinávii. V roce 1397 se Švédsko spojilo s Dánskem a Norskem do Kalmarské unie a dánští panovníci seděli na nějaký čas na švédském trůně. V této době se konalo shromáždění čtyř stavů, což bylo předchůdcem moderního Riksdagu (parlamentu). Na konci 15 století se Švédsko od Kalmarské unie odloučilo, ale na počátku 16. století se dánský král Kristian II. unii pokusil obnovit a tak roku 1521 došlo k protidánskému povstání v čele s Gustavem Vasou. Ten byl později korunován švédským králem a zavedl silný centralizovaný stát. V 17. století patřilo Švédsku Finsko a území na baltském pobřeží. Během dalšího století však Švédsko přišlo o území na baltském pobřeží a roku 1809 také o Finsko. Protože Švédsko nemělo nástupce na trůn, byl vybrán maršál Bernadotte, který

⁸ ALMOSLECHNER, P. *Skandinávie: Norsko, Švédsko, Finsko*. Ostfildern: Verlag Karl Baedeker, 2009. 630 s. Baedeker.

⁹ World Economic Forum, 2016 [online]. *The Global Gender Gap Report 2015: Rankings*.

¹⁰ Statistiska centralbyrån, 2016 [online]. *Statistical database*. Population by region, marital status, age and sex. Year 1968 – 2015.

pocházel z Napoleonovy armády a stal se regentem pod jménem Karl Johan. V průběhu 19. století proběhla industrializace, která byla založena na dřevařském průmyslu. Volební právo získali v roce 1907 muži starší 24 let. Zatímco během první války bylo Švédsko neutrální, za druhé světové války byl postoj obojaký. Roku 1995 se země připojila k Evropské unii, ale už ne k eurozóně, ponechalo si svou Švédskou korunu (SEK).¹¹

2. Kultura

Na celém světě existuje okolo 200 států. Některé z nich jsou nezávislé, jiné jsou naopak součástí států jiných. V každém z těchto států nalezneme národy, které sdílí historii, zvyky a obyčeje, jazyk, povahu a kulturu. Počet kultur na Zemi je několikanásobný než počet států. Avšak každým rokem různé kultury a spolu s ní jazyky a zvyky vymírají. Rozdílnost kultur se projevuje nesdílením stejných hodnot, vyznáváním jiných bohů a symbolů. Rozdílnost lze nalézt i v rozdílném chování a způsobu myšlení.

Skandinávie má jedinečnou kulturu, kterou ve zbytku Evropy i světa nenajdeme. Znalost a pochopení skandinávské kultury a povahy Skandinávců je důležitým faktorem k pochopení celé společnosti ve Skandinávii. Důležité je to především při obchodování a samotným střetnutí s tamními obyvateli. Jelikož jsou skandinávské státy propojeny historickými událostmi a i v dnešní době mají k sobě blízko, rozdíly mezi jejich kulturami jsou velmi minimální. Rozdíly tu ovšem jsou, ale nejedná se o rozdíly zásadní, které by měnily ráz celé Skandinávie a vyčleňovaly tak jeden ze států. Při porovnání skandinávské kultury s ostatními evropskými, či asijskými, americkými nebo africkými kulturami, rozdíly budou již značné.

Z hlediska jazykového se skandinávské jazyky odlišují sami od sebe, tak i od jiných jazyků světa. Tyto jazyky, dánština, norština a švédština, patří spolu s islandštinou, faerštinou a nornštinou (jazyk používaný na souostrovích Orknejích a Shetlandech, které se nacházejí na severním pobřeží Skotska) do germánských jazyků, přesněji do severogermánských. Norština, švédština i dánština jsou jazyky velmi si podobné, z čehož vyplývá, že se jejich mluvčí mezi sebou bez větších problémů domluví.

¹¹ OHLSEN, Becky a PARNELL, Fran. *Švédsko*. Praha: Svojtka & Co, 2007. 356 s. Lonely Planet.

Je však důležité, aby se mluvilo zřetelně a mluvčí si vzájemně rozumět chtěli. Dalo by se tedy obecně říci, že se rodilí mluvčí domluví, přestože budou používat svůj rodný jazyk. I písemný projev je velmi podobný, pro mluvčího jiného skandinávského jazyka i více srozumitelný než projev mluvený.¹²

Chování Skandinávců se může pro obyvatele jiných zemí, hlavně těch jižnějších, zdát velmi nepřátelským a chladným dojmem. Tento prvotní dojem je však vyvrácen, pokud nějakého Skandinávce, ať už se jedná o Dána, Nora nebo Švéda, blíže poznáte, zjistíte, že jsou přátelští, jsou rádi ve společnosti a jejich přátelství jsou dlouhotrvající. Pravdou však je, že jsou Skandinávci obecně introverti. Jsou tišší, raději poslouchají, než by sami hovořili, jsou rezervovaní a city nevyjadřují rádi, pokud dotyčného neznají déle nebo dostatečně dobře. Velmi důležitý je pro Skandinávce rodina. Na rodinném životě si totiž velmi zakládají, což dokládá fakt, že volný čas tráví při rodinných aktivitách nebo sešlostech.

Kriminalita je oproti jiným evropským státům nízká, i když počet trestných činů každým rokem stoupá. Jedná se však převážně o krádež osobních věcí, vandalismus a vykrádání automobilů. Koncentrace nejvíce trestných činů je ve velkých městech, jako jsou např. Kodaň, Oslo, Bergen, Stockholm, Malmö, Göteborg atd. Není však výjimkou, že obyvatelé v severnější části Skandinávie a v menších městech a vesnicích obyvatelé nezamykají své domy, odložená kola nebo jiné věci (piknikový koš) i po delším časovém úseku najdou na svém místě.¹³

2.1. Dánsko

Podle průzkumu „World Happiness Report“¹⁴, který byl prováděn mezi lety 2013 – 2015 a zjišťuje, jak by obyvatelé svého státu ohodnotili svůj pocit štěstí na stupnici od 1 do 10. Dánsko se podle nejnovější zprávy z března roku 2016 umístilo s výsledkem 7,526 na prvním místě. Důvodem byla dobrá ekonomika, nízké procento nezaměstnanosti, nízká kriminalita, vysoké platy a dobrý sociální systém.

¹² Jan Terje Faarlund, 2016 [online]. *Encyclopædia Britannica: Scandinavian languages*.

¹³ BENDURE, Glenda aj. *Skandinávie a baltské státy*. Praha: Svojtka & Co, 2001. 528 s. Lonely Planet.

¹⁴ HELLIWELL, John a LAYARD, Richard a SACHS, Jeffrey, 2016 [online]. *World Happiness Report 2016*.

Mezi významné osobnosti z oblasti literatury, které pocházejí z Dánska, neodmyslitelně patří spisovatel Hans Christian Andersen. Tento spisovatel je známý především díky své tvorbě pro děti, je také ale autorem několika románů, básnických sbírek a cestopisů. Mezi jeho nejznámější pohádky patří *Ošklivé káčátko*, *Malá mořská víla*, *Císařovy nové šaty*, *O princezně na hrášku*, *Děvčátko se sirkami* atd. Další významnou dánskou spisovatelkou je Karen Blixen a její neznámější román *Vzpomínky na Afriku*, který byl posléze zfilmován a oceněn sedmi Oskary. Soudobým známým spisovatelem je Peter Høeg, jenž vydal bestseller *Cit slečny Smilly pro sníh*.

Mezi další významné dánské osobnosti z oblasti kultury a umění patří také přední režisér a scénárista Lars von Trier s filmy *Nymfomanka*, *Melancholie*, *Antichrist* atd.¹⁵

2.2. Norsko

Podle již zmíněného průzkumu „*World Happiness Report*“ se i Norsko s výsledkem 7, 498 umístilo velmi vysoko a to na místě čtvrtém. Jak vyplývá z průzkumu, byl rozdíl mezi oběma zeměmi velmi malý. Zde byla důvodem vysoká životní úroveň, nízká kriminalita, nízké procento nezaměstnanost. Norsko se také vyznačuje tím, že je jednou ze zemí s největší rovností mezi muži a ženami. Norové jsou lidé milující nezávislost přírodu. Rádi v ní také tráví svůj volný čas jak v létě při aktivitách jako pěší turistika, rybaření nebo jen při pikniku, tak v zimě při běžkování. Dále je ještě v některých částech Norska běžné nosit tradiční kroje na svatbách a slavnostních příležitostech. Nesmíme také zapomenout na trolly, kteří jsou nedílnou součástí tamního folklóru. Trollové patří především do horských oblastí a jsou aktéry mnoha pohádek a pověstí.

Jednou z nejvýznamnějších osobností norské literatury 19. století je Henrik Ibsen. Tento autor byl nejvýznamnějším norským dramatikem. Mezi jeho neslavnější díla patří *Nora* (někdy uváděno jako Domeček pro panenky), *Přízraky*, *Divoká kachna* a *Peer Gynt*. Dalším významnou osobností v literatuře je současný spisovatel Jostein Gaarden, jehož kniha *Sofiin svět* se stala bestsellerem a byla přeložena do mnoha jazyků. Nesmíme také opomenout autora Jo Nesbø slavného díky svým krimi

¹⁵ BAIN, Carolyn a BONETTO, Cristian. *Dánsko*. Praha: Svojtka & Co, 2015. 320 s. Lonely Planet.

románů, které jsou v poslední době velmi oblíbenými. Mezi jeho bestsellery patří *Lovci hlav*, *Nemesis*, *Pentagram*, *Sněhulák* a mnoho dalších. Další norskou významnou osobností známou po celém světě je Edvard Munch. Tento nejproslulejší norský malíř a jeden z největších evropských mistrů, který žil na přelomu 19. a 20. století je známý především díky svému obrazu „*Křik*“ (*Skrik*), který je jedním z nejvýznamnějších obrazů expresionismu.¹⁶

2.3. Švédsko

V průzkumu „*World Happiness Report*“, který již byl několikrát zmíněn, se Švédsko neumístilo také špatně. Není sice mezi prvními pěti nejšťastnějšími státy, ale umístilo se na místě desátém s výsledkem 7,291. Důvody jsou velmi podobné jako u ostatních států Skandinávie: vysoká životní úroveň, dobrá sociální politika, velmi dobré postavení žen ve společnosti jako například v Norsku, malá nezaměstnanost a nízký počet trestných činů.

Švédové jsou národem přátelským, ale nemusí se to turistům na první dojem takto jevit. Na první dojem se totiž jeví jako chladní, rezervovaní nebo dokonce ostýchaví. Platí tady ale pravidlo jako například v Norsku, že čím lépe vás poznají, tím jsou přátelštější. Chování Švédů se může také jevit jako až příliš formální. Příkladem je podávání ruky jak v obchodním styku, tak ve společnosti.

Významnou součástí švédské kultury jsou lidové kroje, které jsou ve Švédsku i v této době ještě často k vidění. Každý region má svůj specifický kroj, který se od jiných liší barevností, vzorem a ozdobami. Tradiční Švédsko kroje jsou nošeny především při slunovratu, při švédském národním dnu, svatbách, křtinách a při příležitostech jiných významných oslav. Ve 20. století byla navržena celostátní verze švédského kroje. Pro ženy se kroj sestává z bílého čepce, bílé blůzy, přes kterou je modrá vesta s bílými květy, a žluté sukně. Verze kroje pro muže je jednodušší a sestává z širokého klobouku, bílé košile s vestou a kalhot ke kolenům.

Nejznámějšími švédskými umělci jsou hlavně spisovatelé. Nejznámějším je zajisté dramatik a prozaik August Strindberg, který mimo jiné napsal například hru *Slečna*

¹⁶ HAM, Anthony a BUTLER, Stuart a RODDIS, Miles. *Norsko*. Praha: Svojtka & Co, 2012. 468 s. Lonely Planet.

Julie nebo román *Červený pokoj*. Dále velmi známou švédskou spisovatelkou je autorka pro děti Astrid Lindgrenová, jejíž nejznámější knihy jsou *Děti z Bullerbynu* a *Pipi Dlouhá punčocha*.

Další významnou osobností je zajisté Ingmar Bergman, jeden z největších filmových režisérů všech dob. Jeho snímky se často zabývají existenciálními otázkami, vírou v Boha, osaměním a smrtí. Mezi jeho nejznámější snímky patří *Pramen panny*, *Jako v zrcadle*, *Fanny a Alexandr* a *Lesní jahody*.

Nejdůležitější postavou švédského kultury je přírodovědec a zakladatel botanického a zoologického systému s latinskými názvy používanými dodnes Carl Linné. Ještě známější je ovšem vynálezce dynamitu Alfred Nobel. Tento významný švédský vynálezce díky své poslední vůli vytvořil Nobelovu cenu. Toto ocenění udělované každoročně ve Stockholmu (kromě Nobelovy ceny míru) za zásadní vědecké výzkumy, či přínos lidské společnosti, které je udělované v pěti oborech (fyzika, chemie, lékařství, literatura a mír), je považováno za jedno z nejprestižnějších ocenění.¹⁷

2.4. Sámové

Značná část území na severu Skandinávie leží za polárním kruhem. Toto území je typické tím, že v zimním období zde slunce po určitou nevyhází (polární noc), na druhou stranu v letním období slunce v určitém období vůbec nezapadá (polární den). Zimní teploty jsou velmi kruté a dosahují někdy i k -50°C . Život tu tedy není vůbec jednoduchý ani pro samotné obyvatele. Významným kulturní specifikací, které je možno v této oblasti nalézt, je přítomnost domorodého obyvatelstva. Toto domorodé obyvatelstvo je nazýváno Sámové. V některých publikacích jsou označováni jako Laponci díky tomu, že oblast, ve které žijí, je označována jako Laponsko. Laponsko je oblast rozkládající se na severu Norska, Švédska, Finska a Ruska (poloostrov Kola). Sámové však nazývají svou zemi Sápmi, proto je tedy pojmenování Laponci nevhodné. V dnešní době můžeme Sámy nalézt i v jiných částech Skandinávie.

¹⁷ OHLSÉN, Becky a PARNELL, Fran. *Švédsko*. Praha: Svojtka & Co, 2007. 356 s. Lonely Planet.

Počet Sámů není přesně určen, ale jen odhadován. Odhady se však v různých zdrojích liší, ale pohybují se v rozmezí 60-80 000 obyvatel. Asi 40 000 Sámů žije v Norsku, kolem 20 000 ve Švédsku a zbytek ve Finsku a v Rusku. Jedná se převážně o nomády, jejichž nejdůležitějším zdrojem obživy je chov sobů. V dnešní době se žíví také zemědělstvím, rybolovem, různými řemesly a obchodem. Už nežijí jen v kožešinových stanech zvaných lávvu (letní období) nebo mohutnějších chatrčích (zimní období), ale v moderních domech. Stany slouží už jen jako dočasné ubytování pro období, kdy sobi migrují.

Stejně jako v jiných státech s původními obyvateli, vznikaly i zde spory mezi Seveřany a Sámy. Konflikty vznikaly už v 17. a 18. století, kdy skandinávští sedláci začali osídlovat severské oblasti. Nakonec však přistěhovalci zjistili, že způsob života Sámů se do tamních drsných podmínek hodí lépe, proto se mu postupem času také přizpůsobili. V polovině 19. století byly však zavedeny reformy, které omezovaly užívání sámštiny na tamních školách. Jejich práva byly tak omezené. Na počátku 20. století byly v Norsku, Švédsku i Finsku vytvořeny volené sámské parlamenty, sloužící jen pro poradní funkci v případě sámské problematiky v daných státech.

Sámové mají svoje vlastní jazyky – sámské jazyky. Tyto jazyky patří do skupiny ugrofinských jazyků, nejsou tedy příbuzní s jazyky skandinávskými. Zajímavostí sámských jazyků je například fakt, že slovo sníh, které v českém jazyce lze vyjádřit jen tímto slovem, v sámštině jej lze vyjádřit až 300 různými způsoby.

Sámská kultura se vyznačuje barevnými kroji, nádhernými řemeslnými výrobky a soby. Sámské kroje jsou důležitou součástí sámské identity, zvláště pak při slavnostních příležitostech. Vzhled kroje se liší především regionem, ze kterého pochází. Střih je určen podle toho, kdo kroj obléká, což znamená, jestli je určen pro muže nebo ženu, děti nebo dospělé osoby a dokonce v některých oblastech záleží na postavení dotyčného ve společnosti.

Ačkoliv Sámové žijí na území čtyř států a nemají svůj vlastní, od roku 1986 mají svou vlastní vlajku. Jako jejich tradiční kostýmy, které jsou velmi barevné, i na vlajce je barev hned několik a každá má svůj význam. Kruh vyobrazen na vlajce

představuje slunce a měsíc zároveň, přičemž slunce je vyobrazeno červeně a měsíc modře. Ostatní barvy (červená, modrá, zelená a žlutá) jsou barvami, které nalezneme na tradičním sámském kroji.¹⁸

3. Realizační předpoklady pro cestovní ruch ve Skandinávii

3.1 Dopravní služby

3.1.1. Dánsko

Cesta do Dánska není nijak složitá. Jelikož je Dánsko součástí Schengenského prostoru, není zapotřebí, aby měl člověk pak, stačí jen platný občanský průkaz. Kontroly na hranicích byly zrušeny, a tak se stává jen zřídka, že se člověk při příjezdu do země musí prokazovat průkazem totožnosti. Jednou z možností, jak se do Dánska dopravit, je letecky. Hlavní dánským letištěm je kodaňské letiště Kastrup, které leží nedaleko hlavního města a má velmi dobré spojení se zbytkem světa. Některé společnosti létají také na menší letiště, kterými jsou například letiště v Aarhusu, Aalborgu nebo Billundu. Většinu mezinárodních letů do Dánska zajišťuje Skandinávská letecká společnost Scandinavian Airlines (SAS).

Další možností je pozemní. Touto cestou se lze do Dánska dostat jen přes Německo nebo případně po Öresundském mostě (dánsky *Øresundsbroen*) ze Švédska. Jednou z variant je jízda autobusem, která je velmi rozšířená. Autobusové spojení se zbytkem Evropy je velmi dobré. Autobusové spoje jezdí do Dánska denně nebo téměř denně. Jednou ze společností, která zajišťuje pravidelné linky je autobusová společnost Eurolines. Z českých společností je to například Student Agency, která jezdí z Prahy do Kodaně jednou týdně (každý pátek v podvečerních hodinách), v letních měsících dokonce třikrát týdně, a to v pondělí, středu a čtvrtek v podvečerních hodinách. Dále je tu možnost cestovat svým vlastním autem. Stačí jen vlastnit platný mezinárodní řidičský průkaz, zelenou kartu a doklady k vozidlu. Nejvýhodnější a nejlepší trasa z Německa vede přes dálnici E45, která je hlavní spojnicí Německa s Dánskem. Dále je tu několik menších tahů, které také vedou přes hranice. Dále je tu možnost cestování vlakem. Trasy vedou opět přes Německo nebo

¹⁸ Samiskt informationscentrums, 2016 [online]. *Sápmi*.

přes Öresundský most ze Švédska. Z České republiky do Dánska neexistují žádné přímé spoje. Vždy je tedy nutný přestup v Německu na navazující vlakové spojení.

Poslední možností, jak se do Dánska dopravit, je po moři. Cestovat po moři lze mezi Dánskem a Německem, Polskem, Švédskem, Norskem, Islandem a Faerskými ostrovy. Trajekty jsou velmi příjemným způsobem cestování a zajišťují dostatek pohodlí pro cestující. Nesmí se opomenout také velká vybavenost a kvalitní služby. Na mnohých trajektech, které plují mezi skandinávskými zeměmi, se nacházejí obchody, restaurace, kasina a bary. Cestovat trajektem můžete i s kolem a ve většině případů také s autem. Je vhodné si zarezervovat jízdenku již předem, a to hlavně v případě, že cestujete automobilem. Dále je doporučeno rezervování jízdenek v letním období a o víkendech, kdy do Dánska cestuje nejvíce turistů.

Společnosti, které zajišťují lodní dopravu do Dánska, jsou například německá Scandlines, švédská Stena Line a norská Color Line. Scandlines zajišťují přepravu z Rostocku do Gedseru nebo z Puttgardenu do Rødby. Dále také plují mezi dánským Helsingoem a švédským Helsingborgem. Stena Line zajišťují trajekty z Rostocku do Trelleborgu a ze Sassnitzu do Trelleborgu nebo z Frederikshavnu do Göteborgu. Mezi trasy společnosti Color Line patří zejména Hirtshals-Kristiandand a Hirtshals-Larvik.

Pro cestování po Dánsku se opět nabízí několik možností. Vzhledem k velikosti země a tedy malým vzdálenostem mezi určitými body, je vnitrozemská letecká doprava docela omezena. Napomáhá tomu také fakt, že má Dánsko velmi dobrou železniční síť. I přesto je v nabídce poměrně mnoho spojů mezi Kodaní a městy Aarhus, Aalborg a Billund. Mezi těmito městy zajišťuje leteckou dopravu především již zmíněná letecká společnost Scandinavian Airlines.

Dálková autobusová doprava v Dánsku není nejvyhledávanější možností cestování po zemi. Autobusové společnosti i tak nabízejí pravidelné linky mezi vzdálenějšími městy, jako je například Kodaň a Aarhus nebo Aalborg. Tyto autobusové spoje zastavují také v mnoha dánských menších městečkách, které se nacházejí po cestě. V případě přepravy z ostrova na ostrov se někdy autobusy přepravují také trajektem. Mnohem oblíbenější je cestování vlakem. Dánsko má velmi hustou železniční síť

na většině svého území. Výjimkou jsou jen některé ostrovy, kde přepravu zajišťují autobusy. Železniční systém zde je velmi spolehlivý a ceny jízdenek jsou také v rozumné cenové relaci. Výhodou jsou také časté spoje a kvalita poskytovaných služeb. Dále je tu již zmíněná možnost, a to cestování automobilem. Může se jednat o automobil vlastní nebo zapůjčený. Autopůjčovny se nacházejí většinou ve velkých městech, přístavek a u letišť. Ceny půjčovního jsou ale celkem vysoké, proto se vyplatí si již před cestou najít autopůjčovny a porovnat jejich ceny. Mezi největší půjčovny aut v Dánsku patří Avis, Europcar a Budget.

Také lodní doprava je v Dánsku velmi častá. Všechny dánské ostrovy jsou propojeny lodní dopravou. Jedná se jak o větší trajekty, které mohou přepravovat i automobily, tak o trajekty menší, které slouží jen pro přepravu osob.

Významným způsobem dopravy je v Dánsku cyklistika. Nejoblíbenější je především ve městech, kde je upřednostňována před automobily nebo autobusy. Dánsko se může pyšnit více než 12 000 km značených cyklistických stezek. Modrá značka s obrázkem bílého kola je značením dánských cyklostezek. Výhodou pro cyklisty je také fakt, že Dánsko je velmi rovinné s malými kopci. Důkazem toho je také nejvyšší hora Møllehøj, která měří pouhých 170 metrů. Dalším plusem pro cyklistiku je malá vzdálenost mezi městy a vesnicemi. Možnost půjčit si kolo je v každém městě nebo vesnici. Dokonce některé informační centra, hostely nebo kempy nabízejí vypůjčení kol za přiměřené ceny, některé dokonce zdarma. Kolo je možné bez větších problémů přepravovat autobusech, vlacích a trajektech.¹⁹

3.1.2. Norsko

Cestovní do Norska se díky jeho poloze a vzdálenosti může zdát velmi komplikované. Opak je však pravdou. Do Norska se létá přímými lety z mnoha zemí světa a i pozemská a lodní doprava mají velmi dobrá spojení s ostatními zeměmi. Ačkoliv Norsko není členem Evropské unie, je členem Schengenského prostoru, což umožňuje volný pohyb osob členských států přes hranice, aniž by museli podstoupit hraniční kontrolu.

¹⁹ BAIN, Carolyn a BONETTO, Cristian. *Dánsko*. Praha: Svojtka & Co, 2015. 320 s. Lonely Planet.

Nejčastějším způsobem, jak se dopravit do Norska, je leteckou dopravou. Hlavním norským letištěm je letiště Oslo. Toto letiště je místem, kam přilétá většina turistů. Další mezinárodní letiště se nacházejí ještě v Bergenu, Kristiansandu, Mossu, Sandefjordu, Stavangeru, Tromsø a Trondheimu. Z České republiky se létá přímými lety do Osla, Bergenu a Trondheimu. Letecké společnosti, které zajišťují lety do Norska, jsou například Norwegian Air Shuttle, Scandinavian Airlines, Air France, British Airways a Lufthansa.

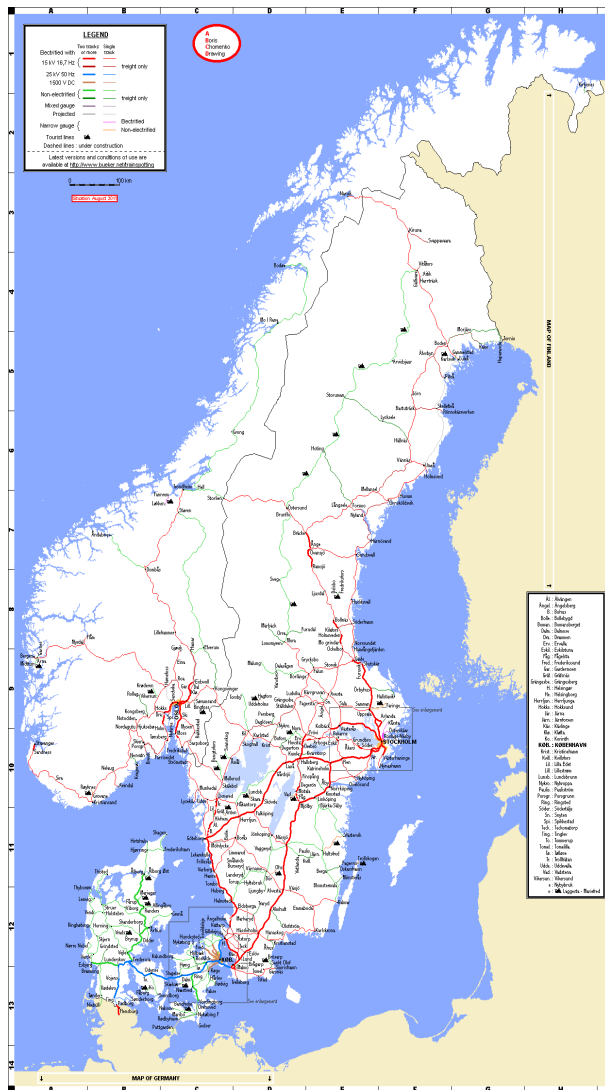
Pozemní cestování lze uskutečnit pouze ze Švédska, Finska nebo Ruska. Na hranicích Norska se Švédskem nebo Finskem se hraniční kontroly stávají jen ve výjimečných případech. Na hranicích s Ruskem jsou naopak kontroly vždy, a to i z důvodu nutnosti víz. Hlavními tahy, které vedou ze Švédska, jsou dálnice E6 z Göteborgu do Osla, E18 ze Stockholmu také do Osla a E12 z Umeå do Rany. Dále se tu nachází i mnoho menších silnic, které také vedou přes hranice. Hlavní finskou dálnicí vedoucí do Norska je dálnice E8 vedoucí z Tornia do norského Tromsø. Pokud se ale cestuje z jiné části Evropy, člověk se prakticky nevyhne přepravě trajektem. Další možností, která je jednou z těch výhodnějších, je cesta autobusem. Pravidelné linky zajišťuje mnoho evropských autobusových společností. Nejčastější spoje jsou z Kodaně nebo Göteborgu, které jezdí pravidelně několikrát denně. Dále je tu také nabídka vlakových spojení. Rozsáhlá železniční síť spojuje Norsko s ostatními skandinávskými státy a zbytkem Evropy. I přesto oblíbenost cestování vlakem není tak velké jako cestování autobusem. Pravidelné vlakové spoje jsou například z Kodaně do Osla, které jezdí několikrát do týdne. Dalšími městy, odkud lze cestovat vlakem jsou Göteborg, Malmö, Stockholm a německý Hamburk.

Další možností je cesta po moři. Cestovat do Norska lodí lze z Dánska, Švédska, Německa, Islandu a Velké Británie. Významnými přístavy jsou Oslo, Bergen, Tromsø a Trondheim. Tato doprava je velmi oblíbená zejména pro cestující s autem, kdy je tento způsob přepravy nejrychlejší a nejpohodlnější. Trajekty jsou, především na kratších úsecích, vypravovány až několikrát denně. V případě delších vzdáleností plavby se jedná většinou o noční plavby s možností pronajmutí kajut. Na těchto trajektech se nacházejí například bary, restaurace, obchody. Lodní společnosti, které

zajišťují mezinárodní plavby, jsou například Color Line, Stena Line, DFDS Seaways a Fjord Line.

Vnitrostátní veřejná doprava v Norsku je velmi propracovaná a kvalitní. Zahrnuje autobusovou, vlakovou, leteckou a lodní dopravu, která na sebe dobře navazuje. Díky velkým vzdálenostem je v Norsku velmi rozšířena doprava letecká. Na území Norska je více než 50 letišť s pravidelnými komerčními lety, která přispívají k dobré dostupnosti i pro velmi odlehlá místa na severu země, kterými jsou například město Tromsø, Nordkapp nebo Špicberky. Zajímavostí je, že Norsko je zemí s největším počtem letů na osobu. Z toho vyplývá, že tento typ dopravy je tedy velmi oblíbený a využívaný.

Velmi dobrým způsobem, jak procestovat Norsko je při cestování automobilem. Doporučuje se cestovat vlastním autem, protože ceny v autopůjčovnách jsou vysoké. Silniční síť je hustá a každým rokem se více a více rozrůstá. Nachází se zde také mnoho mostů a tunelů. Nachází se zde i vůbec nejdelší silniční tunel na světě zvaný Lærdal, který měří 24,51 km. Nevýhodou při cestování automobilem může být placení mýtného. Silniční mýtné se platí nejčastěji na jihu země a může se pohybovat až okolo 150 NOK. Dále se platí také za překročení hranic některých měst (např. Oslo, Bergen, Stavanger a Kristiansand). Dále je tu autobusová doprava, která je dostupná na celém území země, ale není až tak využívána. Každé velké město má svou vlastní městskou dopravu. Existuje však velmi rozsáhlá síť dálkových autobusů skrz celou zemi. Zajišťují velkou rozmanitost tras i do odlehlejších míst. Je to také výhodnější cestovat dálkovými autobusy než vlaky nebo letadly, i když cesta trvá déle. Dálkové autobusy jsou však kvalitní a velmi pohodlné. Na rozdíl od Dánska, kde jsou vzdálenosti mezi různými místy poněkud malé a země je rovinatá, zde platí pravý opak, a tak cestování na kole není příliš rozšířeno a provozují ho opravdu většinou jen zdatní cyklisté. I přesto se zde nacházejí regiony, které jsou pro cyklistiku dobré. Půjčovny kol nejsou tedy moc časté, ale v některých kempech nebo hostelech se vypůjčit dají. Dále je tu cestování vlakem, které zajišťují především Norské státní dráhy (NSB). Železniční síť je hustá a rozprostírá se po celé délce země až za polární kruh. V případě delších tratí se vyplatí koupit si jízdenku předem, tzv. „*minipris*“ jízdenku, která levnější než běžná jízdenka.

Obrázek č. 2: Železniční síť ve Skandinávii

Další možností, jak procestovat a prozkoumat především západní pobřeží Norska, je plavit se lodí. Na pobřeží Norska existuje velmi rozsáhlá síť trajektů, expresních lodí a popřípadě také parníků plujících především po norských jezerech. Lodě jsou většinou jediným možným způsobem přepravy z ostrova na pevninu a zpět. V blízkosti silničních tahů převážně trajekty převážně auta, ale jsou i trajekty, které převáží jen pěší a cyklisty. V letním období se ve frekventovaných místech jezdí trajekty i do noci, a i přesto se někdy tvoří kolony. Pro majitele jachet je tu i možnost se plavit vlastní lodí. V mnoha městech na jižním pobřeží jsou tzv. turistické

přístavy, které slouží právě pro turisty plavící se svou vlastní lodí, a kde se nacházejí sprchy, toalety a restaurace.²⁰

3.1.3. Švédsko

Vzhledem k poloze Švédska a velkým vzdálenostem míst, které leží zejména na severu, je nejrychlejším a i cenově velmi výhodným cestovat letadlem. Ve Švédsku se nacházejí dvě hlavní mezinárodní letiště, a to Stockholm Arlanda a Göteborg Landvetter. Další alternativou při cestě letadlem je letiště v Kodani, ze kterého trvá cesta vlakem do švédského Malmö pouhých 20 minut. Společnosti, které do Švédska létají z celého světa, jsou již zmíněné Scandinavian Airlines, British Airways, Finnair, Ryanair, ČSA nebo Lufthansa.

Jako ostatní země Skandinávie i Švédsko je členem Schengenského prostoru. Celnice jsou na hraničních přechodech opuštěné, a tak se kontroly na hranicích odehrávají jen velmi zřídka. Po zemi se dá do Švédska dostat z Norska, Finska a také díky Öresundskému mostu již také i z Dánska. Pro vstup na tento most se ovšem musí platit mýto. Autobusová doprava do Švédska je velmi dobrá a dostupná z mnoha evropských měst přímými spoji. Spoje do Švédska jezdí v mnoha příkladech až několikrát týdně. Z Dánska jezdí každý den, z hlavního města poté i několikrát denně. Společnost, která zajišťuje nejvíce autobusovou dopravu do Švédska je Eurolines. Zastávek je ve Švédsku 27, ale pouze v jižní části Švédska. Hlavními stanicemi jsou Stockholm, Göteborg, Malmö, Linköping a Jönköping. Kromě autobusových spojů je tu také velký počet spojů vlakových. Do Švédska se vlakem jezdí především z Dánska, ale také i z Norska nebo dokonce z Finska. Nejčastější spoje jsou z dánské Kodaně, kdy jezdí vlaky před Östersundský most do Malmö v pravidelných dvacetiminutových intervalech. Dále jsou tu také spoje z Kodaně do Kristianstadu a Karlskrony. Další významnou stanicí, odkud jezdí vlaky do Švédska je Hamburg nebo Berlín. Z Berlína jezdí většinou noční spoje a využívají trajektů na trase Sassnitz-Trelleborg.

Další možností je cesta lodí. Variantami jsou veřejné trajekty nebo vlastní loď. Trajekty jezdí z Dánska, Norska, Finska, ale také z Polska, Litvy, Lotyšska

²⁰ HAM, Anthony a BUTLER, Stuart a RODDIS, Miles. *Norsko*. Praha: Svojtka & Co, 2012. 468 s. Lonely Planet.

a Estonska. Nejčastějšími trajektovými spoji jsou opět spoje z Dánska, a to především na trase Helsingø-Helsingborg. Jedná se také o nejrychlejší trasu, která trvá pouhých dvacet minut. Další zajímavou trasou je plavba ze Stockholmu do finských Helsinek (švédsky *Helsingfors*) nebo Turku (švédsky *Åbo*). Plavby na těchto trasách jsou celoročně každý den a pluje se přes oblíbenou destinaci Ålady. Lodními společnostmi zajišťující trajekty do Švédska jsou opět Stena Line, Color Line, Scandlines, ale také Viking Line a Riga Sea Line. Většina trajektů převáží automobily, což usnadňuje a urychluje cestování vlastním automobilem.

Cestování po Švédsku je velmi snadné a pohodlné. Systém veřejné dopravy je zde velmi propracovaný, kvalitní a spolehlivý. Veřejná doprava je pro lepší organizaci rozdělena do 24 regionálních sítí. Existuje tady také systém jízdenek Tågeplus, který umožňuje na jednu jízdenku cestovat jak vlakem, tak autobusem. Vzhledem k velkým vzdálenostem obzvláště na severu země je velmi účinným a časově úsporným dopravním prostředkem letadlo. Nemusí být však cenově nejvýhodnější, protože mnoho vnitrostátních letů je finančně nákladných. Některé společnosti ale nabízejí výhodnější letenky pro partnery nebo dokonce pro příbuzné. Hlavním letištěm pro vnitrostátní dopravu je letiště Stockholm Arlanda. Po celé zemi ale existuje více než 30 regionálních letišť. Společnosti zajišťující vnitrostátní leteckou dopravu jsou především Scandinavian Airlines (SAS), Skyways nebo Malmö Aviation.

Pro cestování vozidlem, vlastním nebo půjčeným, jsou tu velice dobré podmínky. Silniční síť je velmi propracovaná, kvalitní a udržovaná. Všechny silniční tahy jsou bez mýtného, jedinou výjimkou je již zmíněný Öresundský most. Cestovat se dá od jižního pobřeží až na sever za polární kruh. V zimním období se může stát, že je v severních oblastech doprava omezena nebo dokonce přerušena. Dalším problémem na silnicích se mohou stát sobi nebo losi, obzvláště za úsvitu nebo soumraku. Další volbou může být cestování autobusem. Autobusové spojení nejsou tak časté a doba cesty je znatelně delší než například cesta letadlem nebo vlakem. Ceny dálkových autobusů mohou být však oproti cenám za vlak někdy až poloviční. Výhodou je také fakt, že v severních oblastech je více autobusových zastávek než vlakových. Hlavními společnostmi provozující dálkovou autobusovou dopravu jsou

Swebus a Svenska Buss. Druhým nejrychlejším způsobem dopravy jsou po letadlech vlaky. I přes velmi rozvinutou a hustou síť se plánují a stavějí další tratě, především na severu země. Důvodem je, že se v současnosti vlakem do mnoha míst na severu země nedá cestovat. Tam zajišťují dopravu autobusy. Hlavními železničními společnostmi jsou Sveriges Järnväg, který zajišťuje dopravu v jižní části země a vlastní vysokorychlostní vlaky velká města, a Tågkompaniet zajišťující noční vlaky ze Stockholmu a Göteborgu na sever Švédska.

Díky dlouhému pobřeží a mnoha jezer, řek a kanálů je pro Švédsko velmi důležitá také lodní doprava. Tento způsob dopravy zde nezahrnuje jen trajekty, ale také katamarány, parníky nebo jen malé loďky. Plavby na ostrovy a mezi nimi jsou velmi oblíbeny u turistů. Trajekty jsou provozovány většinou regionálními společnostmi a jsou v provozu po celý rok. V letních měsících je jejich četnost ale větší.

Cyklistika není tak moc populární jako je v Dánsku. Důvodem jsou velké vzdálenosti, a klima v severní části Švédska. I přesto se v jižní části Švédska nachází mnoho cyklistických stezek. I v mnoha městech jsou cyklistické stezky a pruhy pro cyklisty.²¹

3.2. Ubytovací a stravovací služby

3.2.1. Dánsko

Ubytování je v Dánsku trvale na vysoké úrovni, ať se jedná o luxusní hotely nebo o hostely či kempy. Odpovídají tomu také ceny, které jsou v některých případech velmi vysoké. Dají se ale najít alternativy za rozumnější ceny. Existuje tady na všechny typy ubytování systém pěti hvězdiček, kdy pětihvězdičkové hodnocení je nejlepší.

Rozmanitost hotelových zařízení je velká, a to od velkých mezinárodních řetězců a okouzlujících venkovských resortů až po útulné rodinné hotely. Dánsko je také známé svými renomovanými designovanými hotely, které jsou architektonicky velmi oceňovány. Většina těchto hotelů se nachází v Kodani nebo v jejím okolí. V ceně za přenocování je vždy zahrnuta i snídaně.

²¹ PROCTOR, James a ROLAND, Neil. *Švédsko*. Brno: Jota, 2003. 646 s. Livingstone.

Cenově výhodnější je ubytování v hostelech, které jsou v Dánsku známé jako Danhostely. Jsou určeny jak pro rodiny s dětmi, skupinky, tak i pro jednotlivce. Protože jsou oproti například hotelům mnohem levnější, jsou velmi populární a tedy velmi vyhledávané. Menšími ubytovacími zařízeními jsou tzv. B&B, které se nacházejí v celé zemi. Tyto zařízení umožňují díky své velikosti a umístění lépe zažít a vidět dánskou kulturu a přírodu.

Oblíbené jsou také chatky nebo domky, které si lze pronajmout. V Dánsku jich je celkem asi 40 000, takže o výběr není nouze. Nacházejí se většinou v malebné krajině nebo na pobřeží a jsou zdobeny typickými dánskými prvky. V letní sezóně se většinou pronajímají jen na celý týden a jsou plně vybaveny.

Další možností jsou také kempy, kterých se v Dánsku nachází také mnoho. Jsou na velmi vysoké úrovni a dobře udržované. Nacházejí se stejně jako chatky v malebné krajině nebo na pobřeží. Většina kempů je pře zimní měsíce uzavřena, ale asi třetina z nich je otevřena po celý rok.

Výběr z restaurací a jiných stravovacích zařízení je opravdu veliký. V Dánsku, především tedy v Kodani, je několik restaurací, které byly oceněny Michelinovými hvězdami. Velmi neobvyklou možností stravování je večeřet s Dány. Mnoho dánských rodin je zapsáno na seznamu hostitelů a nabízejí turistům večeř strávený v jejich společnosti. Hostitelská rodina připraví typický dánský pokrm a společně pak s turisty povečeří. Je to příležitost pro turisty nejen ochutnat dánské speciality, ale také poznat nové lidi, popovídat s nimi nebo se jich zeptat na otázky týkající se Dánska a dánské kultury. V některých případech je možné i v domě hostitelů přespat.²²

3.2.2. Norsko

Nabídka a rozmanitost ubytovacích zařízení je jako v ostatních skandinávských zemích velmi rozmanitá. Také cena je vyšší než v ostatních státech, ale tomu odpovídá velká kvalita služeb. Zajímavostí je, že mnoho ubytovacích zařízení nabízí nejnižší ceny v době hlavní sezóny, kdy ceny ve většině zařízení jsou naopak nejvyšší.

²² BAIN, Carolyn a BONETTO, Cristian. *Dánsko*. Praha: Svojtka & Co, 2015. 320 s. Lonely Planet.

Hotely v Norsku jsou velmi luxusní a moderní, ale jen málo hotelů, které vynikají svou výjimečností a kouzlem. V nabídce jsou jak hotely velkých mezinárodních řetězců, tak menší rodinné zařízení rodinného typu. Ceny jsou, jak bylo již zmíněno, nejnižší o víkendech a v letních měsících, protože v tomto období je malá poptávka po ubytování. Důvodem totiž je, že většinu klientely tvoří lidé na služebních cestách a v tomto období jich mnoho necestuje. Některé hotelové řetězce nabízejí výhody, jako například jedna noc zdarma po určitém počtu přenocování.

Levnějšími variantami ubytování jsou poté hostely, penziony nebo B&B. Tyto ubytovací zařízení najdeme ve všech částech Norska. Hostely nabízejí kvalitní služby za rozumné ceny. Součástí většiny hostelů je kuchyně k volnému užívání. Doporučuje se ale mít vlastní nádobí nebo přinejmenším příbor. Penziony a B&B jsou většinou rodinnými podniky a nabízejí tak intimnější prostředí, než které je v hotelu nebo hostelu. Další výhodnou variantou ubytování jsou kempy, kterých je v Norsku přes tisíc. Otevřeny jsou většinou jen přes letní sezónu, i když několik málo komplexů je otevřeno po celý rok. Některé kempy pronajímají kromě míst určených pro stan také sruby nebo chatky. Díky tzv. právu všech je možné si postavit stan vcelku kdekoliv. Platí to jen na maximálně dva dny na jednom místě a za předpokladu, že je stan postavený ve vzdálenosti větší než 150 metrů od nejbližšího domu nebo chatky.

V odlehlých oblastech na severu země je rozsáhlá síť asi 400 horských chat, které spravuje norský turistický svaz (DNT – *Den Norske Turistforening*). Tyto chaty se nacházejí na značených turistických stezkách a jsou od sebe vzdáleny přibližně den chůze. Větší chaty jsou většinou s personálem a nabízejí více služeb, jako například teplé občerstvení nebo prodej surovin. Menší chaty jsou poté samoobslužné a slouží jen k přespání nebo jako nouzový přístřešek. V obou typech je poté k dispozici také kuchyň. V mnoha případech je vyžadován vlastní spací pytel.

Velkou rozmanitost nabízejí také stravovací zařízení. Na své si přijdou jak milovníci masa a ryb, tak i vegetariáni. Restaurační zařízení patří k velmi finančně náročným. Mnoho z nich nabízí ale polední menu, které je oproti obvyklým cenám levnější. Levnější variantou jsou také jídelny, které se nacházejí ve většině větších měst, nebo pouliční občerstvení. Nejlevnější variantou, jak se v Norsku stravovat, je nakupovat

potraviny v supermarketech, kde jsou ceny velmi přijatelné, a vařit si sami. Dále jsou tu také místní pekárny, které jsou nejlepší volbou pro snídani, pokud tedy již není zahrnuta v ceně ubytování. V nabídce mají čerstvé pečivo nebo sendviče a bagety za nízké ceny.²³

3.2.3. Švédsko

Možností, kde se ubytovat, se ve Švédsku nabízí nemálo. Rozmanitost ubytovacích zařízení je od luxusních hotelů přes pensiony, hostely, ubytování na farmách, v chatkách až po kempy. Najde se zde také mnoho neobvyklých míst pro přenocování. Mezi tyto neobvyklá zařízení patří ledový hotel, chatky v korunách stromů nebo hotel, který se nachází v bývalém vězení. Všechny tyto zařízení nabízejí jedinečné a nezapomenutelné zážitky.

Sítě velkých hotelových řetězců vlastní monopol na hotelové ubytování, což znamená, že ve Švédsku neexistuje mnoho soukromých nebo rodinných hotelů. Standard ve všech ubytovacích zařízeních je na velmi vysoké úrovni, čemu ale také odpovídá cena, která je někdy až příliš vysoká. V ceně je ve většině případů zahrnuta i snídaně formou švédských stolů.

Oblíbeným a ne tak cenově náročným typem ubytování jsou hostely. Nacházejí se po celé zemi, dokonce i v hornatých oblastech na severu země. Většina hostelů nabízí snídani a jistotou je také přítomnost kuchyněk, které jsou pro hosty zdarma k dispozici. Nutností všech hostů je pak uklizení svého pokoje pro další návštěvníky.

Nejoblíbenějším a nejčastějším ubytovacím zařízením ve Švédsku jsou chaty. Rozdělují se na dva typy: na horské a turistické chaty. Turistické chatky a boudy se nacházejí po celém Švédsku nejen v kempech, ale také volně v přírodě. Na rozdíl od turistických chat se horské chaty nacházejí převážně jen na severu země podél horských turistických tras. Tyto chaty provozuje zejména STF (*Svenska Turistföreningen*) a mají velmi dobré vybavení. Podmínkou pro ubytování je však většinou vlastní spací pytel.

Dalšími možnostmi jsou kempování a pobyt na farmě. Kempování je ve Švédsku populární a existuje mnoho míst pro to určených. Podmínkou pro kempování je

²³ HAM, Anthony a RODDIS, Miles. *Norsko*. Praha: Svojtka & Co, 2006. 450 s. Lonely Planet.

speciální karta pro kempování ve Skandinávii. Jedná se o doklad povolení kempování ve Švédsku a je nutné ho mít zařízený již před příjezdem. Ubytování na farmách je většinou ve formě B&B (přenocování se snídaní) nebo vlastním vaření a je skvělým místem pro poznání místních specialit a okolní přírody.

Pro občerstvení se tu nabízí také mnoho možností. Převážně v městech se nabízí velké množství restaurací a kaváren. Není zvykem dávat v restauracích spropitné, protože poplatek za obsluhu je již v ceně započítaný. Nejrychlejším a nejvýhodnějším způsobem občerstvení jsou pouliční občerstvení, které se nachází nejen ve městech, ale také v kempech a u mnoha turistických atrakcí. Dále je tu také možnost vlastního vaření, které patří také k levnějším variantám občerstvení.²⁴

4. Současné podmínky pro cestovní ruch ve Skandinávii

Není žádným velkým překvapením, že skandinávské státy nejsou tak často navštěvované jako ostatní evropské státy. Jedním z důvodů mohou být ceny, které jsou v porovnání s jinými evropskými státy vysoké. Dalšími a neméně důležitými důvody jsou zajisté klima, které je chladnější, a také nedostatek světla v zimních měsících, především v oblastech za polárním kruhem. Navzdory všem nepříznivým podmínkám, zájem o cestovní ruch ve Skandinávii v posledních letech vzrostl. Nárůst je oproti ostatním evropským destinacím nadprůměrný. Rok 2014 byl dokonce rokem rekordním. Počet přespaní mezinárodních turistů dosáhl v Dánsku 23,2 mil., v Norsku 8,2 mil. a ve Švédsku 13,7 mil.²⁵ Jednou z příčin je určitě možnost levnější přepravy, jako jsou například nízkonákladové letecké společnosti, které umožňují cestovat i s malým rozpočtem. Dalším příznivým faktorem je skutečnost, kdy se v posledních letech významná skandinávská města, např. Kodaň, Bergen nebo Umeå, staly evropskými hlavními městy kultury, což přilákalo mnoho turistů a výrazně tak pomohlo cestovnímu ruchu. Dále je tu velký nárůst turistů, kteří cestují velké vzdálenosti, aby na vlastní oči spatřili polární záři (*aurora borealis*), která se vyskytuje převážně jen v polárních oblastech. Velkým plusem je také neporušená příroda, která je ve Skandinávii v mnoha oblastech k vidění.

²⁴ PROCTOR, James a ROLAND, Neil. *Švédsko*. Brno: Jota, 2003. 646 s. Livingstone.

²⁵ Visit Denmark, 2016 [online]. *Tourism in Denmark 2015: Creating growth and jobs in Denmark*.

Nejčastějšími mezinárodními turisty ve skandinávských zemích jsou Němci, poté občané jiných skandinávských států a Nizozemci.

Roční období hraje ve Skandinávii (především pro Norsko a Švédsko) v oblasti cestovního ruchu velmi významnou roli. Staticky je dokázáno, že nejvíce turistů cestuje do Skandinávie v letní nebo poté naopak v zimních měsících.

Pro turisty, kteří cestují do Skandinávie, je největším lákadlem zdejší příroda, která je v mnohých oblastech neporušená. Dále je to rozmanitost nejen krajinných typů, jako jsou pobřeží, hory, nížiny, rašeliniště lesy atd., ale také rozmanitost kulturních zvyků. Cestovní ruch ve Skandinávii se dnes zaměřuje právě především na severskou přírodu.

V letních měsících si turisté vydávají ale nejen do krásné neporušené přírody, ale chtějí také vidět a zažít výjimečné přírodní úkazy, které se ve Skandinávii vyskytují. Mezi tyto úkazy patří především půlnoční slunce, které je viditelné hlavně za polárním kruhem. Dalšími oblíbenými činnostmi v přírodě jsou pozorování ptactva, myslivost, rybaření a různé sportovní akce. Velkým lákadlem turistů je také značné množství historických měst a festivalů a kulturních akcí v nich pořádaných.

Zimní cestovní ruch má ve Skandinávii díky svým přírodním podmínkám dlouhou tradici. Díky velkému množství přírodního sněhu ve většině oblastí Skandinávie se oblíbenými sportovními aktivitami staly běžecké a sjezdové lyžování. Za zmínku určitě stojí devadesátakilometrový závod v běžeckém lyžování Vasaloppet, jehož historie sahá až do roku 1922, kdy se konal jeho první závod. K ostatním vyhledávaným zimním aktivitám patří psí spřežení, alpské lyžování nebo jízda na sněžných skútrech. Velké množství turistů přivádí do skandinávských zemí velký počet soutěží a závodů v zimních sportech, jako jsou zimní olympijské hry, mistrovství světa v biatlonu, klasickém lyžování, sjezdovém lyžování atd. Zimní měsíce jsou také vhodným obdobím pro pozorování polární záře nebo prožití polární noci.²⁶

²⁶ SMITH, Melanie K. *Issues in Cultural Tourism Studies* [online]. Church Rd: Psychology Press, 2003. 195 p.

5. Turisticky zajímavé destinace

5.1. Dánsko

5.1.1. Kodaň

Hlavní město Dánska, Kodaň (dán. *København*), je nejnavštěvovanějším místem nejen v Dánsku, ale také v celé Skandinávii. Kodaň se nachází na severozápadním pobřeží ostrova Sjælland. V minulosti byla Kodaň vikingskou rybářskou osadou, což je ještě dnes v některých částech města viditelné. Charakteristická je pro Kodaň rozmanitost městské architektury. Lze zde nalézt významné historické budovy, ale také ukázky nejmodernějších staveb. V posledních letech je Kodaň také vyhledávaným místem pro **gastronomické nadšence**. Důvodem je velké množství luxusních restaurací patřící mezi nejlepší restaurace na světě, z nichž některé jsou oceněné Michelinskou hvězdou.

Nejnavštěvovanější je Kodaň díky mnoha světoznámým a oblíbeným památkám a atrakcím, mezi které patří zábavní parky, mnohačetná muzea a galerie a královská sídla. Výhodou je také to, že vzdálenost mezi většinou významných památek je velmi malá. Většina se jich totiž nachází v blízkosti středověkého centra města.

Mezi nejnavštěvovanější a nejvýznamnější kodaňské památky patří:

- **Zábavný park Tivoli** – Tento zábavní park, nacházející se v centru města, je nejnavštěvovanější dánskou atrakcí. Ročně ho navštíví přibližně 4 miliony lidí. Otevřen byl již v roce 1843 a je tedy po Dyrehavsbakken, který se nachází 10 kilometrů severně od Kodaně a byl otevřen již v roce 1583, druhým nejstarším zábavním parkem na světě. V areálu se kromě atrakcí, jako je například nejstarší dřevěná horská dráha světa Rutschebanen, nacházejí také divadla, restaurace, kavárny, bary a koncertní sály. V období adventu se zde pořádají také vánoční trhy.
- **Malá mořská víla** – Socha malé mořské víly (dán. *Den Lille havfrue*) nacházející se v blízkosti přístavu je bezesporu nejznámější a nejvyhledávanější památkou Kodaně. Inspirací pro tuto bronzovou sochu sedící mořské panny na kameni byla pohádka dánského spisovatele Hanse

Christiana Andersena. Odhalena byla socha již v srpnu roku 1913 a od té doby je jedním ze symbolů města.

Obrázek č. 3: Malá mořská víla²⁷

- **Národní muzeum** – Sbírký národního muzea, které je největším muzeem kultury a historie v Dánsku, jsou umístěny v několika budovách v centru města. Nejcennějšími předměty stálé výstavy jsou artefakty z doby bronzové a archeologické nálezy z dob Vikingů. Část muzea je také věnovaná historii Dánska od dob Vikingů až po dobu moderní. Součástí národního muzea je dětské muzeum, kde je zobrazeno, jak se v minulosti lidé oblékali, co jedli a s čím si hrály děti.
- **Amalienborg** – Královské sídlo Amalienborg je komplex budov tvořen čtyřmi identickými paláci (Palác Christiana VII., Palác Christiana VIII, Palác Frederika VIII. a Palác Christiana IX.). Celý komplex, postavený v 18. století, je považován za největší dílo dánské rokokové architektury. Uprostřed osmihranného náměstí, které je tvořeno paláci Amalienborgu, je umístěna jezdecká socha krále Frederika V. Amalienborg je také známý díky královské gardě zvané *Den Kongelige Livgarde*.

²⁷ Foto autorka

- **Nyhavn** – Tento starý kanál a zároveň přístav byl vybudován již v 17. století a sloužil jako dok pro obchodní lodě. V dnešní době slouží jako odpočinkové místo pro turisty i místní, je zde ukotveno několik historických dřevěných lodí a také se tu nachází počáteční stanice pro vyhlídkové plavby. Obě strany kanálu jsou lemovány úzkými barevnými domy. V několika domech, z nichž nejvýznamnější je dům č. 67, žil spisovatel Hans Christian Andersen.

Obrázek č. 4: Nyhavn²⁸

- **Kulatá věž Rundetaarn** - Rundetaarn je nejstarší stále fungující observatoř v Evropě. Dokončena byla již v roce 1642 a po více než sto let byla jako observatoř používána kodaňskou univerzitou. V dnešní době souží věž primárně jako rozhledna, z které je vidět celé centrum Kodaně. Uvnitř věže ještě existuje observatoř, která je dnes používána amatérskými astronomy a návštěvníky, a také bývalá knihovna, která slouží jako výstavní síň.
- **Pivovar Carlsberger** – Komplex pivovaru Carlsberg se nachází na okraji města a patří mezi jeho nejnavštěvovanější atrakce. Celý komplex pivovaru stojí na místě pivovaru původního. Na nádvoří se nachází menší replika sochy malé mořské víly. Prohlídka pivovaru, který byl přestavěn a uzpůsoben pro návštěvníky, zahrnuje výstavu pivních lahví, informace o historii výroby piva Carlsberg, a vývoj samotné značky Carlsberg a návštěvu stájí. Prohlídka poté končí v baru, kde je možné pivo Carlsberg ochutnat.²⁹

²⁸ Visit Copenhagen, 2016 [online]. *Top 30 attractions.*

²⁹ Visit Copenhagen, 2016 [online]. *Top 30 attractions.*

5.1.2. Odense

Odense je město ležící ve středním Dánsku na ostrově Fyn, který je proslulý svou zelení. Jedná se o třetí největší dánské město a zároveň je oficiálním cyklistickým městem Dánska. Jméno Odense je odvozeno od severského boha Ódina. Historie města sahá až do období před Vikingy, a tak nabízí velkou rozmanitost budov a atrakcí z různých historických období. Stojí zde také nejstarší dánská gotická katedrála – Sankt Knuds Kirke. Odense je domovem populární ZOO, několika muzeí, galerií a také pořadatelem každoročního Mezinárodního filmového festivalu.

Nejznámější je Odense ale díky světoznámému autorovi Hansovi Christianovi Andersenovi. Tento spisovatel se zde roku 1805 narodil a strávil své dětství. Jeho existenci a pobývání v Odense připomíná několik atrakcí, mezi které patří Muzeum Hanse Christiana Andersena, jež se nachází v jeho rodném domě, poté dům, ve kterém v dětství žil, a také škola Fattigskole, kterou v dětství navštěvoval.³⁰

5.1.3. Aarhus

Aarhus je druhé největší dánské město a leží na východním pobřeží Jutského poloostrova. Je domovem druhé největší dánské university a je významným dánským námořním přístavem. Významnou akcí je na konci léta festival Aarhus Festuge, který se koná v centru města a v přístavu, a jehož téma se mění každý rok. Je velice oblíbený a turisté přijíždějí z celého světa.

Unikátním muzeem nacházejícím se v Aarhusu je Muzeum Starého Města – Den Gamle By. Den Gamle By je národní skanzen a byl oceněn třemi Michelinými hvězdami. Skanzen názorně ukazuje, jak se v minulosti žilo a pracovalo v dánském tržním městě. Někteří zaměstnanci jsou dokonce převlečeni v dobových kostýmech.³¹

³⁰ Visit Denmark, 2016[online]. *Destinations in Denmark*.

³¹ Visit Aarhus, 2016 [online]. *See and do in Aarhus*.

Obrázek č. 5: Skansen Den Gamle By³²

5.1.4. Jelling

Malé městečko Jelling leží na východě Jutska. Znamé je především díky runovým kamenům pocházejícím z 10. století. Kameny jsou společně s pahorkem a místním kostelem zapsány na seznamu kulturního dědictví UNESCO. Runové kameny v Jellingu nechali vztyčit králové Gorm Starý a Harald Modrozub. V této době bylo sjednoceno Dánské království a probíhala pokřesťování Dánů.

Nedaleko památníku se nachází moderní zážitkové centrum, ve kterém se nachází interaktivní výstava vikingské historie. Na střeše centra je pak umístěna vyhlídková plošina nabízející úchvatný pohled na celý areál.³³

5.1.5. Kronborg

Zámek Kronborg se rozkládá na okraji městečka Helsingør na severním pobřeží ostrova Sjælland. Jedná se o opevněný renesanční hrad založený v polovině 15. století. V 17. století celý zámek kromě kaple vyhořel a posléze byl opět postaven. V průběhu historie byl zámek využíván k výběru cla od lodí chtějících plout skrz Öresund nebo jako kasárna. V roce 2015 byl zámek zapsán na seznam světového dědictví UNESCO.

Ve světě je zámek znám především jako Hamletův zámek. Právě do tohoto zámku totiž umístil William Shakespeare děj Hamleta. V dramatu se však zámek jmenuje Elsinor. Na připomínku slavného dramatika a jeho díla Hamlet se každoročně

³² Foto autorka

³³ Visit Denmark, 2016[online]. *Destinations in Denmark*.

na nádvoří zámku koná Shakespearovský festival, kdy hlavním představením je hra Hamlet.³⁴

5.2. Norsko

5.2.1. Oslo

Oslo je hlavním a největším městem Norska, sídlem norské královské rodiny a zároveň jeho nejnavštěvovanějším místem. Ve městě žije přes 500 000 obyvatel. Oslo leží na pobřeží nejsevernějšího cípu Oslofjordu a je obklopeno lesy a kopci, což je pro hlavní město netypické. Je také významným železničním a silničním uzlem a důležitým norským námořním přístavem.

Oslo je vyhledávaným místem mnoha milovníků přírody a sportovců. Důvodem je dobrá poloha a příroda obklopující město. Je také pořadatelem mnoha sportovních akcí, jako byly v minulosti například Zimní olympijské hry v roce 1952 nebo Mistrovství světa v biatlonu v letošním roce.

Oslo je vhodné nejen pro milovníky přírody, ale i pro milovníky historie a kultury. Ve městě se totiž nachází mnoho galerií a muzeí, která zachycují norskou dlouhou historii kulturu. Mnoho z těchto muzeí se nachází na poloostrově Bygdøy. Nejznámějšími jsou muzea Fram, Kon-Tiki nebo muzeum vikingských lodí, které se zaměřují na norské významné historické lodě.

Mezi nejvýznamnější a nejnavštěvovanější památky Osla patří:

- **Radnice** – Radnice v Oslu je jedním z jeho symbolů. Nachází se nedaleko přístavu a je místem, kde se každý rok uděluje Nobelova cena míru. V blízkosti radnice se také nachází muzeum věnované právě tomuto ocenění. Budově radnice dominují dvě věže a uvnitř je zdobena uměleckými děly předních norských umělců z první poloviny 20. století na motivy norské historie.

³⁴ Visit Denmark, 2016[online]. *Destinations in Denmark*.

- **Muzeum Fram** – Loď Fram je světově nejznámější dřevěná polární loď, na které se na přelomu 19. a 20 století uskutečňovali expedice do Arktidy a Antarktidy. Fram drží rekordy za plavby nejseverněji a nejjižněji na zeměkouli. Na lodi Fram uskutečnil svoje výpravy také světoznámý Roald Amundsen. V muzeu je nejen možné obdivovat loď zvenčí, ale také vstoupit na palubu i do podpalubí. Hlavní výstava muzea se zabývá třemi největšími expedicemi lodi Fram. V muzeu se také nachází tzv. polární simulátor, kde je možné zažít jak zimu, tak nebezpečí při polárních expedicích, kterým čelili před více jak 100 lety.
- **Holmenkollen** – Holmenkollen je rezidenční oblastí na severozápadním okraji města. Je vyhledávaným místem hlavně díky blízkosti k přírodě i do města. Je také centrem zimních sportů. Nachází se zde nejen Národní aréna Holmenkollen, kde se pořádají sportovní akce jako například skoky na lyžích, závody světového poháru v biatlonu nebo závody klasického lyžování, ale také muzeum lyžování. Muzeum se nachází ve věži skokanského můstku a je nejstarší svého druhu na světě. Představuje více jak 4 000 staré dějiny lyžování, doplněné výstavou artefaktů z polárních expedic a výstavou o snowboardingu a moderním lyžování. Na vrcholu skokanského můstku se nachází vyhlídková plošina, která nabízí pohled na celé Oslo a jeho okolí.
- **Frogner Park** - Tento park patří k nejnavštěvovanějším atrakcím Osla. Někdy je také označován jako Vigeland Park, a to díky sochaři Gustavu Vigelandovi, jehož životní dílo, které činí přes 200 soch z bronzu, litiny nebo žuly, je umístěno právě v tomto parku. Mezi nejznámější sochy patří Vztekající se chlapeček, Monolit a Koloběh života.

Obrázek č. 6: Socha Monolit ve Frogner parku³⁵

- **Národní galerie** – Osloská galerie má největší sbírku obrazů, kreseb a soch v celém Norsku. Stálá výstava obsahuje obrazy od mnoha malířů a sochařů z období od romantismu až do poloviny 20. století. Nejznámější a nejvýznamnější obraz, který se v galerii nachází, je obraz *Křik* od norského expresionistického autora Edvarda Muncha.
- **Královský palác** – Královský palác je jednou z nejdůležitějších budov celého Norska. Tato neoklasicistní budova se rozprostírá na vyvýšenině zvané Bellevue a je historickým i současným sídlem norské královské rodiny. Palác je obklopen velkolepým parkem doplněným malými rybníčky a sochami. Pro veřejnost je palác otevřen v letní sezóně. A ani v tomto královském sídle nechybí každodenní slavnostní výměna stráží.³⁶

5.2.2. Geirangerfjord

Geirangerfjord je patnáct kilometrů dlouhý norský fjord a leží na západním jeho západním pobřeží. Patří mezi nejhezčí norské fjordy a je jedním z nejnavštěvovanějších turistických destinací v Norsku. V roce 2005 byl dokonce zapsán na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Tento fjord, jehož voda je tmavě modrá, je obklopen vysokými skálami, z nichž některé části jsou porostlé zelení. Z některých skalisek padají vodopády, z nichž nejznámější jsou vodopády *De syv søstre* (Sedm sester) a *Brudesløret* (Svatební závoj). Geirangerfjord

³⁵

³⁶ Visit Oslo, 2016 [online]. *Museums and attractions in Oslo*.

je úplným rájem pro milovníky přírody díky mnoha možnostem vyžití, jako je horolezectví, pěší túry, cyklistika, rafty, jízda na kajaku nebo rybolov. Geirangerfjord je také oblíbenou destinací pro okružní plavby lodí.

Nedaleko fjordu se nachází další turisty velmi navštěvované místo – Trollstiegen (Trollí stezka). Jedná se o serpentina horské cesty, která se vine z údolí, kde je na úpatí hory umístěna jediná značka s vyobrazením trolla na světě, na vrchol Stigrøra. Celkově je na tomto úseku jedenáct zatáček a projíždí se i kolem nádherného vodopádu Stigfossen. Na vrcholu je pak uměle vytvořena vyhlídka, odkud je krásný pohled do údolí. V zimním období, tedy již od napadnutí prvního sněhu, je stezka kvůli bezpečnosti uzavřena a otevřena je poté nejdříve na počátku května.

Dalším úsekem tzv. Zlaté cesty, která zahrnuje i Trollí stezku, je Orlí cesta. Tato cesta se klikatí po stěnách Geirangerfjordu. Na silnici je zřízena i vyhlídka, odkud jsou krásné pohledy na již zmiňovaný fjord. Název cesty je odvozen od orlů, jejichž výskyt je zde velmi vysoký.³⁷

Obrázek č. 7: Geirangerfjord³⁸

³⁷ Visit Norway, 2016 [online]. *Places to go*.

³⁸ Foto autorka

Obrázek č. 8: Trollí stezka (Trollstiegen)³⁹

5.2.3. Stavanger

Město Stavanger je čtvrté největší norské město a leží na jihozápadním pobřeží. Jedná se o univerzitní město a je domovem několika institucí zabývajících se výzkumem. Ve městě je mnoho muzeí a kulturních akcí. Nachází se zde také nejstarší norská katedrála Domkirke Stavanger z 12. století. Významným festivalem je Gladmat Food Festival, který se koná každoročně na koci července. V roce 2008 byl Stavanger Evropským městem kultury.

Stavanger se stal velmi důležitým městem v roce 1969, kdy byla v Severním moři nedaleko Stavangeru objevena ropa. Těžba ropy se tak stala velmi významnou součástí norské ekonomiky. V dnešní době je Stavanger evropským centrem ropného průmyslu. Jedno z muzeí ve Stavangeru se věnuje právě ropnému průmyslu.

Nedaleko města, které je obklopeno horami, fjordy a plážemi se nachází světoznámá vyhlídka Preikestolen. V České republice je vyhlídka známá pod názvem Kazatelna. Jedná se o obrovský skalní blok tyčící se 604 metrů nad hladinou Lysefjordu. Vyhlídka nabízí nádherný pohled na fjord a jeho okolí.⁴⁰

5.2.4. Tromsø

Město Tromsø leží na severozápadním pořeží Norska a rozkládá se jak na pevnině, tak na ostrově. Obě části města jsou spojeny tunelem a mostem. Toto město leží 350 km za polárním kruhem a v minulosti získalo přezdívku Brána do Arktidy. Zajímavostí je, že je domovem nejseverněji položené univerzity (Universitetet

³⁹ Foto autorka

⁴⁰ The Stavanger region, 2016 [online]. *To see.*

i Tromsø) a botanické zahrady na světě. Je také pořadatelem mezinárodního filmového festivalu a Festivalu polární záře, které navštěvují lidé z celého světa.

Město Tromsø je velmi populární destinací pro turisty, kteří chtějí spatřit polární záři. Nejlepším obdobím pro pozorování polární záře je od září do března. V období od května do července zde svítí Polární Slunce. Naopak v období od listopadu do ledna Slunce vůbec nevychází.

Díky své poloze v blízkosti nedotknutelné přírody nabízí Tromsø mnoho možností outdoorových aktivit pro milovníky přírody a sportovce. Oblíbenými aktivitami jsou pěší túry, rybolov, jízda na kajaku nebo psí spřežení. Velkým zážitkem může být také hraní golfu na nejsevernějším golfovém hřišti.⁴¹

5.2.5. Nordkapp

Nordkapp se nachází na severu Norska na pobřeží Barentsova moře. Jméno získal Nordkapp od člena britské expedice v roce 1553, kdy ztroskotali právě na Nordkappu. Mylně je tento mys považován za nejsevernější bod evropské pevniny. Jedná se totiž o skalnatý výběžek na ostrově a zároveň nedaleko Norkappu je výběžek Knivskjelloden, který je opravdovým nejsevernějším bodem ostrova.

Symbolickým bodem na útesu, který se tyčí 308 metrů nad mořem, je socha glóbusu. Na Nordkappu se nachází také budova s názvem Nordkapphallen, ve které se nachází muzeum, kino, restaurace i Kaple sv. Johana.⁴²

5.3. Švédsko

5.3.1. Stockholm

Stejně jako v ostatních skandinávských státech je nejnavštěvovanějším místem celé země hlavní město, v tomto případě Stockholm. Stockholm leží na západním pobřeží Švédska. Město se rozkládá nejenom na pevnině, ale také na přilehlých ostrovech v místech, kde se střetává jezero Mälaren s Baltským mořem. Není tedy divu, že přibližně jedna třetina městské plochy je tvořena vodou. Díky tomu je Stockholm

⁴¹ Visit Tromsø, 2016 [online]. *Discover Tromsø: Get inspired by facts and fun.*

⁴² Visit Norway, 2016 [online]. *Places to go.*

někdy nazýván Benátky severu a hlavně v letních měsících jsou velmi oblíbené plavby po Stockholmských ostrovech. Další třetina je tvořena parky a veřejnými zahradami, které nabízejí mnoho možností nejen k relaxaci, ale také ke sportům nebo rybolovu. Ve Stockholmu se nachází také vůbec první městský park na světě.

Stockholm je sídlem švédské královské rodiny. Je také domovem tří památek, které jsou zapsány na seznamu kulturního dědictví UNESCO. Těmito památkami jsou Palác Drottningholm, lesní hřbitov a krematorium Skogskyrkogarden a archeologická oblast Birka. Každý rok se 10. prosince ve Stockholmu uděluje prestižní Nobelova cena za vědecké výzkumy a objevy. Slavnostní ceremoniál a následný banket se uskutečňují ve Stockholmské radnici.

Kromě krásného starobylého centra města zvaného Gamla Stan (Staré Město), ve kterém se nachází Královský palác, se Stockholm může pyšnit velkým množstvím a pestrostí muzeí a galerií nacházejících se ve všech částech města. Zabývající se historií, kulturou, mořeplavbou, biologií, ale také je tu muzeum hudební skupiny ABBA nebo Nobelovo muzeum. Zajímavostí také je, že několik muzeí má vstup zdarma.

Mezi nejnavštěvovanější stockholmské památky a atrakce patří:

- **Radnice** – Radnice, která leží na ostrově Kungsholmen v blízkosti Starého města, je jedním ze symbolů města. Na špici více jak stometrové radniční věže jsou umístěny tři korunky (Tre kronor), které jsou švédským národním symbolem. V budově radnice se nacházejí kanceláře, zasedací místnost Rady města, Princova galerie a Zlatý sál, jehož stěny jsou vyzdobeny mozaikami z plátkového zlata. Dále je tu vnitřní dvůr, který se nazývá Modrý sál. Modrý sál se každoročně používá jako jídelní sál pro banket po slavnostním udílení Nobelových cen. V tomto sále se také nacházejí varhany s 10 270 píšťalami, díky kterým jsou tyto varhany největší ve Skandinávii.
- **Gamla Stan** – Staré Město (švédsky *Gamla Stan*) se nachází na jednom ze stockholmských ostrovů a je jedním z největších a nejlépe zachovalých středověkých městských center v Evropě. V této části města se nachází

mnoho restaurací, kaváren, barů a památek. Mezi významné památky patří Královský palác, Stockholmská katedrála a Nobelovo muzeum.

- **Královský palác** – Královský palác se nachází na Starém městě (Gamla Stan) a je jedním z největších paláců v Evropě. Je oficiálním sídlem švédského krále Carla XVI. Gustava. Palác je otevřen veřejnosti a uvnitř se nachází několik muzeí. Jedním z muzeí je Královská zbrojnice, kde je možné si prohlédnout královské róby, vojenskou výzbroj a kočáry určené pro různé příležitosti. Pravidelnou atrakcí pro turisty je také výměna stráží a v letních měsících i pochod stráží společně s vojenskou kapelou skrz město.
- **Vasa Museum** – Unikátní umělecké dílo, které se nachází ve Vasa muzeu, je zachovalé dřevěná loď ze 17. století. Jedná se o jedinou takovou loď na světě. Tato loď se v polovině 17. století potopila a po jejím nálezu na dně moře nedaleko Stockholmu byla po více jak 300 letech vyzdvižena na hladinu a zrekonstruována. Kromě malých drobností je většina lodi zdobené vyřezávanými soškami originál. Muzeum nabízí možnost prohlédnout si a prozkoumat vnější část této válečné lodi.
- **Drottningholm palace** – Palác Drottningholm se nachází na stockholmském ostrově Lovön a je stálou rezidencí královské rodiny. Palác byl vystavěn již v 17. století a od roku 1991 je zapsán na seznamu kulturního dědictví UNESCO. Palác doplňuje barokní zahrada, divadlo a Čínský pavilon. Celý areál je pro návštěvníky otevřen po celý rok.

Obrázek č. 9: Královský palác Drottningholm⁴³

⁴³ Foto autorka

- **ABBA muzeum a švédská Hudební síň slávy** – Ve Stockholmu je možné si prohlédnout muzeum světoznámé švédské skupiny ABBA. Pro stálou výstavu byly shromážděné kostýmy, hudba, texty písní, muzikály a filmy natočené o této hudební skupině. V přílehlé síni slávy se nachází interaktivní výstava moderní švédské hudby.⁴⁴

5.3.2. Gotland

Největším ostrovem patřícím Švédsku a zároveň největším ostrovem Baltského moře je ostrov Gotland. Oblíbenou destinací je ostrov jak u turistů, tak u Švédů. Mezi největší lákadla ostrova patří krásné pobřeží, dlouhé pláže a také středověké město Visby. Na ostrově se také kromě mnoha přírodních památek nachází skanzen Bunge, které patří mezi největší v celém Švédsku, a jeskyně Lummelunda.

Severně od Gotlandu leží ostrov Fårö, kde dlouhou dobu pobýval a zemřel světoznámý režisér Ingmar Bergman. Na Fårö natáčel Bergman mnoho záběrů do svých filmů. Na jeho počest bylo na ostrově otevřeno Bergmanovo centrum. V centru se promítají filmy, konají různé výstavy a pořádají veřejné diskuse. Každoročně se zde také odehrává festival Bergmanův týden.⁴⁵

5.3.3. Göteborg

Göteborg leží na jihozápadním pobřeží Švédska u zálivu Kattegat a je druhým jeho druhým největším městem. Göteborg je považován za studentské město, protože na místních dvou univerzitách studuje nejvíce studentů v celé Skandinávii. Toto město je největším přístavem v zemi a nachází se zde druhé největší švédské letiště. V minulosti se v Göteborgu konalo mnoho mezinárodních sportovních akcí, jako například mistrovství Evropy a světa ve fotbale i atletice. Své sídlo má v Göteborgu známá automobilová značka Volvo.

Významnou každoroční událostí je v šestidenní Göteborgský kulturní festival konající se v srpnu. Tento festival, na kterém se hraje hudba, tancuje, promítají filmy, hrají divadelní představení nebo se konají výstavy, je zcela zdarma. Mezi další

⁴⁴ Visit Stockholm, 2016 [online]. *Things to do in Stockholm – Top 10*.

⁴⁵ Visit Gotland, 2014 [online]. *Sights & Activities*.

atrakce určitě patří muzeum Volva, které zachycuje historii Volva a vystavuje jak historické, tak moderní vozy. Dále je ve městě vědecké centrum zvané Universum. V jediné budově se nachází botanická zahrada, zoo i prostor pro vědecké experimenty. Nejnavštěvovanější atrakcí ve městě je ale jeden z největších evropských zábavních parků zvaný Liseberg. Nevětší atrakcí parku je dřevěná horská dráha Balder. V adventním období se v parku konají vánoční trhy.⁴⁶

Obrázek č. 10: Dřevěná horská dráha Balder⁴⁷

5.3.4. Jezera Vänern a Vättern

Oblíbenou turistickou destinací jsou také jezera Vänern a Vättern v jižním Švédsku. Jedná se o dvě největší jezera v zemi a patří k největším v Evropě. Obě jezera jsou velkými zásobárnami sladké vody a oblíbenou destinací vhodnou pro rybolov a vodní sporty.

Jezero Vänern je švédským největším jezerem a velmi členité pobřeží. Na jezeře je i mnoho ostrovů, z nichž největší je Torsö. Na jezeře Vänern je oblíbenou činností rybaření. V jezeře se vyskytuje mnoho druhů sladkovodních i mořských živočichů žijících ve sladké vodě. Mimo jiné se zde také vyskytuje sladkovodní losos.

V jižní části jezera Vättern se rozkládá ostrov Visingsö. Ostrov je 14 km dlouhý a 3 km široký. Mezi památky nacházející se na tomto ostrově patří zříceniny hradů Näs a Visingsborg a kostel Brahekyrkan. Trajektem se na ostrov jezdí z města

⁴⁶ Göteborg, 2016 [online]. *10 must-dos in Gothenburg*.

⁴⁷ Foto autorka

Gränna na jihovýchodním pobřeží jezera. Toto město je známé především díky ručně vyráběným červeno-bílým lízátkům známým pod jménem Polkagris.⁴⁸

5.3.5. Kiruna

Kiruna je malé městečko ležící za polárním kruhem v oblasti Laponska. Díky tomu je v Kiruně možné pozorovat půlnoční slunce, zažít polární noc nebo dokonce pozorovat polární záři. Název města pochází ze sámského slova Giron, což znamená bělokur, pták žijící v této oblasti, který je dnes i ve znaku města. Význam akcí je každoroční festival ledových soch.

Kiruna je známá především díky těžbě velmi kvalitní železné rudy. V odvětví těžby, které je pro město velmi zásadní, pracuje většina obyvatel. V důsledku těžby se vlivem sesedání půdy město propadá. V roce 2004 tedy bylo se souhlasem většiny obyvatel, že se kvůli rozšiřující se těžbě bude muset město zbourat a přemístit. Jednou z budov, která se bude přemísťovat je kostel Kiruna Kyrka. V Kiruně je také možné absolvovat exkurzi do železnorudného dolu, kde se turisté dozvědí, jak se těží železná ruda a čím je tento důl tak výjimečný. Dále jsou tu výstavy věnované důlní technice a transportu rudy do Narviku.

V nedaleké vesničce Jukkasjärvi se nachází unikátní ledový hotel. Každou zimu posledních 26 let je hotel znovu postaven. V ledovém hotelu se kromě 20 pokojů pro hosty nachází bar a galerie. Doposud byl hotel v provozu jen přes zimní sezónu, nyní je ale v plánu, aby byl hotel v provozu po celý rok.⁴⁹

6. Výzkum

Cílem výzkumu bylo zjistit, jaké státy Skandinávie lidé navštívili, s kým cestovali, jaký byl důvod jejich cesty, jaké využili služby a jaké navštívili místa. Dílčím cílem bylo také zjistit, zda znali jazyk nebo se kvůli cestě naučili aspoň základní fráze tamního jazyka.

⁴⁸ Visit Sweden, 2016 [online]. *Southern Sweden*.

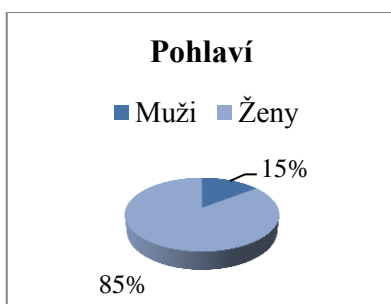
⁴⁹ Kiruna in Swedish Lapland, 2016 [online]. *Discover Kiruna*.

6.1. Použitá metoda výzkumu

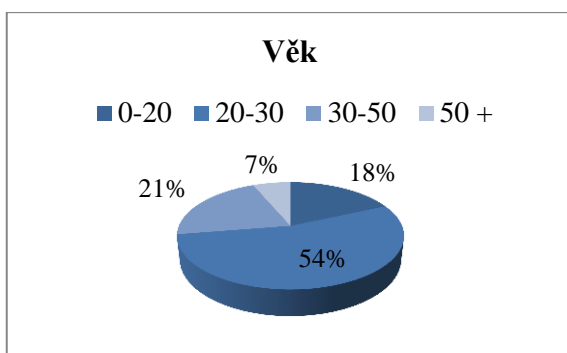
K výzkumu byl použitý internetového dotazník šetření. Respondenti odpovídali celkem na 15 otázek. Otázky byly dvojího druhu, a to jak alternativního, tak selektivního. U některých otázek byl i prostor pro slovní vyjádření. Dotazník je uveden v příloze č. 1. Dotazníkové šetření bylo realizováno během měsíce dubna a května tohoto roku.

6.2. Zkoumaný soubor

Zkoumaný soubor zahrnoval celkem 109 respondentů převážně z České republiky. Několik málo respondentů bylo také z Německa, Slovinska, Srbska a Černé Hory. Respondenty byly převážně ženy, a to celkem 93. Respondentů mužů bylo jen 16. Další otázka se týkala věku a výsledky ukazují, že respondenti byli všech věkových kategorií. Velkou částí ale byli respondenti ve věku mezi 20 a 30 lety.

Graf č. 1: Respondenti podle pohlaví

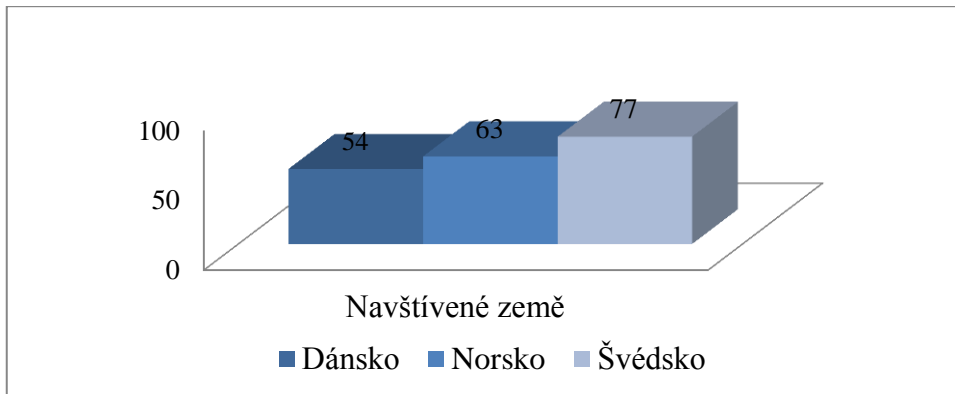

Graf č. 2: Respondenti podle věku

6.3. Výsledky výzkumu

První otázkou bylo, jestli dotazovaní již Skandinávii navštívili. Na otázku odpověděli všichni respondenti ano. Dále následovala otázka, která zjišťovala, které státy

Skandinávie již dotazovaní navštívili. Následující graf ukazuje návštěvnost států. Nejvíce dotazovaných navštívilo Švédsko, dále Norsko a nejméně jich navštívilo Dánsko

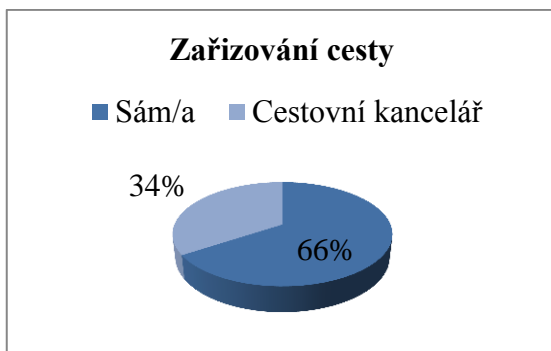
Graf č. 3: Návštěvnost jednotlivých zemí

Dále následovala otázka, jestli dotazovaní navštívili Skandinávii jednou nebo opakovaně. Z celkového počtu respondentů jich 45 (41 %) navštívilo Skandinávii jen jednou. Zbytek jich navštívil skandinávské státy vícekrát. Počet návštěv se ve většině případů pohyboval mezi dvěma a pěti návštěvami. Počet návštěv však u některých respondentů byla i vícenásobně vyšší, a to konkrétně například 12, 15, 18, ale také 24 nebo 30 návštěv.

Graf č. 4: Opakovaná návštěva Skandinávie

Poté následovala otázka, jak si respondenti zařizovali návštěvu Skandinávie. Služeb cestovní kanceláře využila jen menšina respondentů. Převážná většina si svou cestu zařizovala sama. Respondenti, kteří pocházejí z ciziny, si všichni svůj výlet/dovolenou zařizovali úplně sami.

Graf č. 5: Způsob zařizování cesty

Na selektivní otázku, s kým respondenti cestovali, byly odpovědi procentuálně velmi podobné. Nejvíce turistů cestovalo s přáteli (33 %), rodinou (22 %) a partnerem (21 %). Naopak méně jich cestovalo samo (14 %). Zbytek respondentů odpovědělo, že cestovali s kolegy, pěveckým sborem nebo že se jednalo o školní zájezd.

Délka cesty ve většině případů trvala od několika málo dní až po jeden měsíc. Nejčastější odpovědí byl jeden týden (28 %). Někteří strávili ve Skandinávii i několik měsíců. V těchto případech se jednalo o studijní pobyty (např. ERASMUS pobyty). Jeden z respondentů strávil v zemi celý rok.

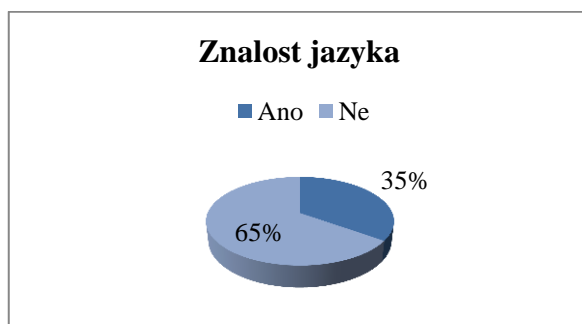
Důvodem cesty byla ve většině případů dovolená nebo poznávací zájezdy. Velké množství respondentů odpovědělo, že Skandinávii navštívili díky návštěvě svých příbuzných nebo známých. Několik respondentů jako důvod uvedlo sportovní akci – Vasův běh (Vasaloppet) a stíhací závod. Také studium bylo důvodem několika respondentů. Jednalo se především o studijní pobyty ERASMUS. Dalšími důvody, které byly respondenty uvedeny, jsou dobrovolnické práce (WWOOFing – dobrovolnická práce na organických farmách), rybolov, sborový zpěv nebo taneční kemp.

Další otázky zjišťovaly služby, které respondenti během své návštěvy využívali. Nejčastějším využívaným dopravním prostředkem byl autobus a letadlo. Následovalo auto a vlak. Dva z respondentů odpověděli, že po Skandinávii cestovali obytným vozem.

Co se týče ubytovacích služeb, respondenti využívali různých typů ubytování. Mezi nejčastějšími byly kempy, hotely, penziony, hostely a privát. Oblíbeným ubytováním

byl také couchsurfing. K ostatním využívaným typům ubytování patřily farmy, studentské koleje, pronájmy přes Airbnb nebo obytné vozy. V době pobytu ve Skandinávii se respondenti stravovali vlastně uvařeným jídlem. Velká část se však také stravovala v restauracích v místě ubytování i mimo ně.

Poté následovala otázka týkající se znalosti severských jazyků. Pouze 38 (35 %) respondentů umí nebo se alespoň naučilo základní fráze jazyka dané země. Jazyk, který respondenti nejčastěji znali, byla švédština.

Graf č. 6: Znalost alespoň jednoho skandinávského jazyka

Předposlední otázka zkoumala, která místa nebo památky byly respondenty navštíveny. Nejvíce byla navštěvována příroda a města. Muzea, galerie a architektonické památky však také velmi navštěvované, a to více než polovinou respondentů.

Poslední otázka zjišťovala, jestli by respondenti opět rádi navštívili Skandinávii. Ze všech 109 respondentů jen jediný respondent odpověděl, že nemá zájem o opětovnou návštěvu Skandinávie.

Z celkového výzkumu vyplývá, že Skandinávie láká turisty všech věkových kategorií. Služby cestovních kanceláří jsou využívány především těmi nejmladšími nebo naopak těmi nejstaršími. Turisté ve věku 20-30 let se totiž spoléhají při organizování cesty především na sebe. Cestování alespoň ve dvou je časté, i když se také našli respondenti, kteří cestovali sami. Služby využívány během celé cesty jsou rozmanité, a to hlavně kvůli danému rozpočtu nebo dostupnosti služeb. Výzkum také prokázal, že i přes chladnější klima a vyšší ceny je Skandinávie oblíbená a neodrazuje od případných dalších návštěv.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo vysvětlit mylně používaný pojem Skandinávie a zaměřit se na cestovní ruch právě této oblasti, do které patří Dánsko, Norsko a Švédsko. Dále bylo cílem představit kulturu těchto zemí, která je velmi specifická a přispívá k cestovnímu ruchu. Cestovní ruch ve Skandinávii, která je definovaná již v první kapitole, je soustředěn především na přírodu a aktivity v ní konané. I přestože byla práce zaměřena na tři samostatné státy, je velmi zřetelné, že oblast Skandinávie je v cestovním ruchu považována za jeden celek.

Kapitoly teoretické části vznikaly za použití odborné literatury, elektronických zdrojů převážně tamních subjektů cestovního ruchu. Dále jsem čerpala z vlastních zkušeností z cestování po Skandinávii. V kapitolách teoretické části byla uvedena charakteristika skandinávských zemí, zmíněna kultura všech států a dále také kultura původního obyvatelstva – Sámů. Dále následovaly kapitoly zabývající se realizačními předpoklady cestovního ruchu v tomto regionu. Mezi tyto předpoklady patří realizační předpoklady, což jsou například silniční a železniční sítě, ubytovací a stravovací služby. V neposlední řadě byly zmíněny významné destinace cestovního ruchu tohoto regionu. Jednalo se především o představení hlavních měst a jejich památek a poté několik zajímavých míst k návštěvě z každé skandinávské země. Výběr těchto turistických míst byl čistě osobní.

Praktická část bakalářské práce byla prováděna formou internetového dotazníku, který byl stručný a anonymní. Dotazník byl určen jen pro ty, kteří již státy Skandinávie v minulosti navštívili. Dotazovanými byli lidé všech věkových kategorií a především českého občanství. Jednalo se především o průzkum navštívených zemí, počet a délka návštěv a také služeb využívaných v průběhu cesty. Dále byl zkoumaný důvod cesty, počet, ve kterém respondenti cestovali, navštívená místa a znalost tamního jazyka.

Z výzkumu vyplynulo, že skandinávské země jsou oblíbené lidmi všech věkových kategorií, ať je důvod kterýkoliv. Těmito důvody byly především poznávací zájezdy a dovolená, ale také návštěva příbuzných nebo známých a také studium. Od cesty do Skandinávie nejsou lidé odrazováni ani chladnějším klimatem, ani cenami, které jsou v porovnání s cenami v České republice poměrně vysoké.

Seznam použité literatury

Monografie

- ALMOSLECHNER, P. *Skandinávie: Norsko, Švédsko, Finsko*. Ostfildern: Verlag Karl Baedeker, 2009. 630 s. Baedeker. ISBN 978-3-8297-6651-7
- BAIN, Carolyn a BONETTO, Cristian. *Dánsko*. Praha: Svojtka & Co, 2015. 320 s. Lonely Planet. ISBN 978-80-256-1556-0
- BENDURE, Glenda aj. *Skandinávie a baltské státy*. Praha: Svojtka & Co, 2001. 528 s. Lonely Planet. ISBN 80-7237-406-0
- HAM, Anthony a BUTLER, Stuart a RODDIS, Miles. *Norsko*. Praha: Svojtka & Co, 2012. 468 s. Lonely Planet. ISBN 978-80-256-0666-7
- HAM, Anthony a RODDIS, Miles. *Norsko*. Praha: Svojtka & Co, 2006. 450 s. Lonely Planet. ISBN 80-7352-351-5
- KOSTRZEWA, Achim a KOSTRYEWA, Renate. *Skandinávie: Norsko, Švédsko, severní Finsko*. Praha: Baset, 2002. 279 s. ISBN 80-86223-45-0
- OHLSEN, Becky a PARNELL, Fran. *Švédsko*. Praha: Svojtka & Co, 2007. 356 s. Lonely Planet. ISBN 978-80-7352-470-8
- PROCTOR, James a ROLAND, Neil. *Švédsko*. Brno: Jota, 2003. 646 s. Livingstone. ISBN 80-7217-254-9
- STONE, Andrew aj. *Dánsko*. Praha: Svojtka & Co, 2008. 364 s. Lonely Planet. ISBN 978-80-7352-812-6

Elektronické zdroje

- BÜKER, Thorsten, 2016 [online]. *Railways through Europe: Map of Scandinavian peninsulas network*. [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z:
http://www.bueker.net/trainspotting/maps_scandinavian-peninsulas.php

Danmarks statistik, 2016 [online]. *Find statistik*. Folketal. [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.dst.dk/da/Statistik/emner/befolkning-og-befolkningsfremskrivning/folketal>

Encyclopædia Britannica, 2016 [online]. *Scandinavia*. [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/place/Scandinavia>

Göteborg, 2016 [online]. *10 must-dos in Gothenburg*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.goteborg.com/en/10-must-dos-in-göteborg/>

HALL, Colin Michael a MÜLLER, Dieter K. a SAARINEN, Jarkko. *Nordic Tourism: Issues and Cases* [online]. Bristol: Channel View Publication, 2008. 293 p. ISBN 1845410939. [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z Google Books: https://books.google.cz/books?id=Jb3v1FzNs2cC&pg=PA1&hl=cs&source=gbs_toc_r&cad=2#v=onepage&q&f=false

HELLIWELL, John a LAYARD, Richard a SACHS, Jeffrey, 2016 [online]. *World Happiness Report 2016*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: http://worldhappiness.report/wp-content/uploads/sites/2/2016/03/HR-V1_web.pdf

Jan Terje Faarlund, 2016 [online]. *Encyclopædia Britannica: Scandinavian languages*. [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/topic/Scandinavian-languages>

Kiruna in Swedish Lapland, 2016 [online]. *Discover Kiruna*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.kirunalapland.se/en/kategorier/discover-kiruna/>

Samiskt informationscentrums, 2016 [online]. *Sápmi*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://samer.se/1002>

SMITH, Melanie K. *Issues in Cultural Tourism Studies* [online]. Church Rd: Psychology Press, 2003. 195 p. ISBN 0415256372. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z Google Books: https://books.google.cz/books?id=Q5cjZNO1LGcC&dq=development+of+tourism+in+scandinavia&hl=cs&source=gbs_navlinks_s

Statistiska centralbyrån, 2016 [online]. *Statistical database*. Population by region, marital status, age and sex. Year 1968 – 2015. [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z: http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/en/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/BefolkningNy/?rxid=c03cb6c1-195e-4204-87bc-185e7d38be29

Statistisk sentralbyrå, 2016 [online]. *Befolkning*. Folkemengde og befolkningsendringer, 1. kvartal 2016. [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkemengde/kvartal>

The Stavanger region, 2016 [online]. *To see*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.regionstavanger.com/en/Attractions/>

Trading Economics, 2016 [online]. *Norway Unemployment Rate*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/norway/unemployment-rate>

Visit Aarhus, 2016 [online]. *See and do in Aarhus*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.visitaarhus.com/ln-int/aarhus/see-and-experience-aarhus>

Visit Copenhagen, 2016 [online]. *Top 30 attractions*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.visitcopenhagen.com/copenhagen/sightseeing/top-30-attractions>

Visit Denmark, 2016 [online]. *Destinations in Denmark*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.visitdenmark.com/denmark/destinations-denmark-0>

Visit Denmark, 2016 [online]. *Tourism in Denmark 2015: Creating growth and jobs in Denmark*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: http://www.visitdenmark.dk/sites/default/files/vdk_images/PDF-and-other-files/Analyser/2015/tourism_in_denmark_2015.pdf

Visit Gotland, 2014 [online]. *Sights & Activities*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.gotland.net/en/sights-activities>

Visit Norway, 2016 [online]. *Places to go*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <https://www.visitnorway.com/places-to-go/>

Visit Oslo, 2016 [online]. *Museums and attractions in Oslo*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.visitoslo.com/en/activities-and-attractions/attractions/>

Visit Stockholm, 2016 [online]. *Things to do in Stockholm – Top 10*. [cit. 8. 5. 2016].
Dostupné z: <http://www.visitstockholm.com/en/See--do/Guides/Stockholm-top-10/>

Visit Sweden, 2016 [online]. *Southern Sweden*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z:
<http://www.visitsweden.com/sweden/Regions--Cities/Southern-Sweden/>

Visit Tromsø, 2016 [online]. *Discover Tromsø: Get inspired by facts and fun*. [cit. 8.
5. 2016]. Dostupné z: https://www.visit tromsø.no/en/discover_main

World Economic Forum, 2016 [online]. *The Global Gender Gap Report 2015: Rankings*. [cit. 8. 5. 2016]. Dostupné z: <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-2015/rankings/>

Seznam obrázků a grafů

Obrázek č. 1: Mapa Skandinávie	11
Obrázek č. 2: Železniční síť ve Skandinávii	28
Obrázek č. 3: Malá mořská víla	38
Obrázek č. 4: Nyhavn	39
Obrázek č. 5: Skanzen Den Gamle By	41
Obrázek č. 6: Socha Monolit ve Frogner parku	44
Obrázek č. 7: Geirangerfjord	45
Obrázek č. 8: Trollí stezka (Trollstiegen)	46
Obrázek č. 9: Královský palác Drottningholm	49
Obrázek č. 10: Dřevěná horská dráha Balder	51
Graf č. 1: Respondenti podle pohlaví	53
Graf č. 2: Respondenti podle věku	53
Graf č. 3: Návštěvnost jednotlivých zemí	54
Graf č. 4: Opakovaná návštěva Skandinávie	54
Graf č. 5: Způsob zařizování cesty	55
Graf č. 6: Znalost alespoň jednoho skandinávského jazyka	56

Příloha č. 1 - dotazník

1. Pohlaví
 - a. Muž
 - b. Žena
2. Věk
 - a. 0-20 let
 - b. 20-30 let
 - c. 30-50 let
 - d. 50 a více
3. Navštívili jste někdy Skandinávii
 - a. Ano
 - b. Ne
4. V případě, že jste zodpověděli ano, navštívili jste Skandinávii opakovaně?
 - a. Ano (napište počet návštěv)
 - b. Ne
5. Kterou zemi jste navštívili?
 - a. Dánsko
 - b. Norsko
 - c. Švédsko
6. Zařizovali jste si cestu sami nebo jste využili služeb cestovní kanceláře?
 - a. Sám/a
 - b. Cestovní kancelář
7. V jakém počtu jste cestoval/a?
 - a. Sám/a
 - b. S partnerem
 - c. S rodinou
 - d. S přáteli
 - e. Jiné

8. Jak dlouho trvala Vaše cesta?
- a. méně než týden
 - b. 1 týden
 - c. 2 týdny
 - d. 3-4 týdny
 - e. Jiné
9. Jaký byl důvod Vaší cesty?
- a. Dovolena
 - b. Eurovíkend
 - c. Poznávací zájezd
 - d. Pracovní povinnosti
 - e. Návštěva rodiny/známých
 - f. Studium
 - g. Nákupy
 - h. Jiné
10. Jaký jste zvolili dopravní prostředek pro přepravu?
- a. Auto
 - b. Autobus
 - c. Vlák
 - d. Letadlo
 - e. Motorka
 - f. Kolo
 - g. Jiné
11. Kde jste byli ubytovaní?
- a. Hotel
 - b. Penzion
 - c. Motel
 - d. Hostel
 - e. Kemp
 - f. Privát
 - g. Jiné

12. Kde jste se stravovali?
- a. V místě ubytování
 - b. V jiných restauracích
 - c. Vařil/a jsem si sám/sama
13. Umíte nebo jste se naučili alespoň základní fráze tamního jazyka?
- a. Ano (napište kterého)
 - b. Ne
14. Která místa jste navštívili?
- a. Přírodu
 - b. Města
 - c. Architektonické památky
 - d. Muzea, galerie
 - e. Jiné
15. Chtěli byste Skandinávii navštívit znovu?
- a. Ano
 - b. Ne
 - c. Nevím
16. Případný komentář